

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr 2/2017
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 12 stycznia 2017 r.

**RAPORT Z WIZYTACJI
(profil ogólnoakademicki)**

**dokonanej w dniach 10-11 maja 2018
na kierunku kulturoznawstwo
prowadzonym na Wydziale Filologicznym
oraz Wydziale Pedagogiki i Psychologii
Uniwersytetu w Białymstoku**

Warszawa 2018

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu.....	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej.....	4
1.2. Informacja o procesie oceny	4
2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku.....	5
3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej.....	5
4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej	8
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni.....	8
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1	8
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	11
Zalecenia	11
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia....	11
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2	11
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	17
Dobre praktyki.....	18
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.....	18
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3	18
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	21
Dobre praktyki.....	21
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	21
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4	21
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	24
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	24
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5	24
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	24
Zalecenia	26
Kryterium 6. Umiejscowienie procesu kształcenia.....	26
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6	26
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	28
Zalecenia	28
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	28
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7	28
Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron	30
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia.....	30
Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8	31
Zalecenia	33
8. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny.....	33
Załączniki:	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 2. Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Załącznik nr 3. Ocena wybranych prac etapowych i dyplomowych.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.

Załącznik nr 4. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 5. Wykaz nauczycieli akademickich, którzy nie mogą być zaliczeni do minimum kadrowego kierunku (spośród nauczycieli akademickich, którzy złożyli oświadczenie o wyrażeniu zgody na zaliczenie do minimum kadrowego)**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 6. Wykaz modułów zajęć, których obsada zajęć jest nieprawidłowa**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

Załącznik nr 7. Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena**Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.**

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodnicząca: prof. dr hab. Małgorzata Leyko, członek PKA
członkowie:

1. dr hab. Dorota Fox, ekspert PKA
2. dr hab. Violetta Wróblewska, ekspert PKA
3. mgr Karolina Martyniak, ekspert ds. postępowania oceniającego
4. dr hab. Maria Kardis, ekspert ds. międzynarodowych
5. Przemysław Foligowski, ekspert ds. pracodawców
6. Tomasz Zarębski, ekspert ds. studenckich

1.2. Informacja o procesie oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku „kulturoznawstwo” prowadzonym przez Wydział Filologiczny wspólnie z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2017/2018. PKA po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na tym kierunku.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego (ZO PKA) został opracowany po zapoznaniu się z następującymi źródłami informacji, zawartymi w: przedłożonym przez Uczelnię *Raportem samooceny*, zintegrowanym systemem informacji o nauce i szkolnictwie wyższym POL-on, stronami internetowymi Uczelni, Wydziałów oraz Instytutu, a także na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych oraz dyplomowych, przeglądu infrastruktury dydaktycznej, jak również spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziałów, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku i przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym pracodawcami.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o programie kształcenia na ocenianym kierunku

Nazwa kierunku studiów	kulturoznawstwo	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	I stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk humanistycznych 95% obszar nauk społecznych 5%	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk humanistycznych dyscyplina kulturoznawstwo dziedzina nauk społecznych dyscyplina socjologia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	6 semestrów, 180-182 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	<i>turystyka kulturowa</i> <i>media i komunikowanie</i> <i>reklama i public relations</i>	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	licencjat	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	12	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	101	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	101-103 ECTS 1800 g.	-

Nazwa kierunku studiów	kulturoznawstwo	
Poziom kształcenia (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	II stopnia	
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa obszaru kształcenia, do którego został przyporządkowany kierunek (w przypadku, gdy kierunek został przyporządkowany do więcej niż jednego obszaru kształcenia należy podać procentowy udział liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów w liczbie punktów ECTS przewidzianej w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia)	obszar nauk humanistycznych 95% obszar nauk społecznych 5 %	
Dziedziny nauki/sztuki oraz dyscypliny naukowe/artystyczne, do których odnoszą się efekty kształcenia na ocenianym kierunku (zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 8 sierpnia 2011 w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych, Dz.U. 2011 nr 179 poz. 1065)	dziedzina nauk humanistycznych dyscyplina kulturoznawstwo dziedzina nauk społecznych dyscyplina socjologia	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS przewidziana w planie studiów do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia	4 semestry, 120-122 ECTS	
Specjalności realizowane w ramach kierunku studiów	<i>komunikowanie w mediach cyfrowych</i> <i>kultura Podlasia</i> <i>filmoznawstwo-medioznawstwo</i>	
Tytuł zawodowy uzyskiwany przez absolwentów	magister	
Liczba nauczycieli akademickich zaliczanych do minimum kadrowego	12	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	86	-
Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów na studiach stacjonarnych	58-59 ECTS 800 g.	-

3. Ogólna ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Ocena stopnia spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	W pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	W pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	W pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia	W pełni
Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 6. Umiedzynarodowienie procesu kształcenia	W pełni
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia	W pełni
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia	W pełni

Jeżeli argumenty przedstawione w odpowiedzi na raport z wizytacji lub wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy będą uzasadniały zmianę uprzednio sformułowanych ocen, raport powinien zostać uzupełniony. Należy, w odniesieniu do każdego z kryteriów, w obrębie którego ocena została zmieniona, wskazać dokumenty, przedstawić dodatkowe argumenty i informacje oraz syntetyczne wyjaśnienia przyczyn, które spowodowały zmianę, a ostateczną ocenę umieścić w tabeli 1.

.....

Tabela 1

Kryterium	Ocena spełnienia kryterium ¹ Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa
Uwaga: należy wymienić tylko te kryteria, w odniesieniu do których nastąpiła zmiana oceny	

¹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Szczegółowy opis spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni

- 1.1. Koncepcja kształcenia
- 1.2. Badania naukowe w dziedzinie / dziedzinach nauki / sztuki związanej / związanych z kierunkiem studiów
- 1.3. Efekty kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

1.1.

Koncepcja kształcenia na kierunku kulturoznawstwo I i II stopnia w pełni realizuje misję i strategię Uniwersytetu w Białymstoku. Studia mają charakter międzywydziałowy, gdyż prowadzone są przez Wydział Filologiczny oraz Wydział Pedagogiki i Psychologii. Treści programowe kierunku mieszczą się w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych oraz zaliczają się do dyscypliny kulturoznawstwo, zaś część przynależy do obszaru nauk społecznych, dziedziny nauk społecznych oraz dyscypliny socjologia. Powyższy podział znajduje odbicie w przyporządkowanych efektach kształcenia. Część efektów kształcenia (na poziomie 5%) została przypisana do nauk społecznych i należy do dyscypliny socjologia, pozostałe do nauk humanistycznych, dyscypliny kulturoznawstwo. Pewne zastrzeżenia mogą budzić proporcje procentowe efektów kształcenia przypisane do nauk humanistycznych i do społecznych (95% do 5%). Jeśli kierunek ma być dwuobszarowy, a tak wskazano w raporcie i w dokumentacji Uczelni określającej efekty kształcenia (Uchwała Senatu UwB nr 1250 z dnia 30.05.2012 r.), chociaż nie użyto określeń dwuobszarowy, lecz napisano, że „kierunek nie jest jednoobszarowy”, to w tej sytuacji należałoby przemyśleć zwiększenie liczby procentowej efektów kształcenia z zakresu nauk społecznych, aby zauważalna była proporcjonalność efektów w obu obszarach. To z kolei powinno mieć przełożenie na program studiów. Efekty z zakresu obszaru nauk społecznych są co prawda realizowane na poziomie studiów I i II stopnia, zarówno w zakresie wiedzy i umiejętności, ale ich udział procentowy jest niewielki.

Analiza dostarczonych przez Jednostkę dokumentów oraz analiza procesu dydaktycznego w czasie wizytacji potwierdzają zgodność koncepcji kształcenia na kierunku kulturoznawstwo z misją i strategią Uniwersytetu w Białymstoku, które zostały określone w Uchwale nr 1645 Senatu UwB z dnia 17.12.2014 r., jak też z misją i strategią Wydziału Filologicznego, przyjętą Uchwałą Rady WF w dniu 19.05.2017 r. Koncepcja kształcenia na kierunku kulturoznawstwo jest spójna dzięki konsekwentnemu jej budowaniu wokół trzech istotnych elementów: innowacyjności, samorozwoju i otwartości. Wszystkie one pojawiają się na różnych poziomach kształcenia: od doboru treści kształcenia przez metody kształcenia aż do sposobów weryfikowania osiągniętych przez studentów efektów kształcenia, czego najlepszym przykładem są specjalizacje na I stopniu (np. *Media i komunikowanie*, *Turystyka kulturowa*) i II stopniu (np. *Komunikowanie w mediach cyfrowych*, *Kultura Podlasia*), obejmujące powyższe składowe. Specjalizacje, dające możliwości łączenia tradycji z nowoczesnością, poprzez różnorodne tematy i problemy zachęcające do tolerancji i samorozwoju, uwzględniają też najnowsze trendy badawcze w nauce, jak badania nad kulturą cyfrową czy regionalną. Tego typu szeroko zakrojona koncepcja kształcenia pozwala również na włączenie w jej obszar treści i działań sprzyjających umiędzynarodowieniu, czemu służą nie tylko zajęcia dotyczące kultury globalnej, której częścią jest kultura cyfrowa, ale również zajęcia prowadzone w języku obcym na obu stopniach (zarówno obowiązkowe, jak i do wyboru; aktualna oferta na stronie internetowej Wydziału), przedmioty zakładające poznanie innych

kultur oraz budzenie szacunku wobec odmienności i pogłębianie świadomości ochrony dziedzictwa kulturowego (np. na I stopniu *Literatura i kultura krajów sąsiednich*, *Komunikacja międzykulturowa*). Program, powstający w porozumieniu z interesariuszami zewnętrznymi (domy kultury, muzea, teatry itp.), którzy aktywnie włączają się w jego modyfikację, zakłada również uwzględnianie zmian środowiskowych i kulturowych zachodzących w regionie oraz poznanie specyfiki funkcjonowania instytucji kultury (prawo, organizacja imprez, projekty itp.), co pozwala na przygotowanie studentów do poruszania się w najbliższej przestrzeni kulturowo-gospodarczej, w której większość absolwentów znajduje zatrudnienie. Zarówno interesariusze zewnętrzni, jak i studenci zwracają uwagę na zmiany zachodzące w rzeczywistości, których odbicia domagają się w programie studiów. Studenci w ankietach bądź tzw. listach do św. Mikołaja (coroczna akcja zbierania propozycji zmian m.in. w programie studiów) sugerowali zwiększenie godzin zajęć związanych z kulturą cyfrową i zostało to zmienione. Proponowana koncepcja studiów jest przemyślana, mocno związana z regionem, a jednocześnie zakładająca otwarcie na instytucje i zjawiska pozaregionalne, czemu służą również praktyki, zajęcia w językach obcych, jak też wyjazdy zagraniczne w ramach programu Erasmus, które jednak ze strony studentów nie są zbyt częste, co należałoby zintensyfikować. Program łączący badania nad kulturą regionalną i globalną jest oryginalny w skali kraju, a jednocześnie wpisuje się w trendy światowe, kładące nacisk na łączenie tradycji z nowoczesnością.

1.2.

Analiza dostarczonej przez jednostkę dokumentacji oraz analiza stanu faktycznego w czasie wizytacji potwierdzają zgodność między prowadzonymi badaniami dziedzinowymi z kierunkiem kulturoznawstwo. Jednostką odpowiedzialną za prawidłową realizację efektów kształcenia (kierunkowych i specjalnościowych) jest Międzywydziałowy Instytut Kulturoznawstwa i Sztuki. W ocenianej jednostce można wyróżnić kilkanaście pól badawczych (np. antropologia kultury, teoria i filozofia kultury, kultura popularna, kultura regionalna, estetyka, socjologia kultury), mieszczących się w obszarze nauk humanistycznych i – dodatkowo – społecznych. Oba obszary badawcze znajdują odzwierciedlenie w programie studiów (m.in. przedmioty z zakresu filmoznawstwa, medioznawstwa, regionalistyki, literaturoznawstwa, nauki o sztuce, socjologii, kultury masowej i regionalnej), z dominacją obszaru humanistycznego. Efektem prowadzonych badań są liczne publikacje krajowe i zagraniczne, w tym monografie i artykuły w czasopiśmie wysokopunktowanych. Pracownicy uczestniczą też aktywnie w licznych konferencjach naukowych. Ponadto pracownicy uczestniczą w realizacji licznych grantów naukowych i dydaktycznych, w Polsce i za granicą, co sprzyja podnoszeniu ich kwalifikacji i ma wpływ na doskonalenie programu studiów. Powiązanie różnorodnych badań naukowych prowadzonych w międzywydziałowej jednostce z dziedzinami i obszarami, do których przypisano kierunek, przekłada się na program studiów. Prowadzone w jednostce badania znajdują odbicie nie tylko w propozycjach konkretnych przedmiotów z zakresu filmoznawstwa czy estetyki, ale w ogólnej koncepcji kierunku nastawionego na treści regionalne, zarówno w odniesieniu do kultury tradycyjnej (zajęcia folklorystyczno-etnograficzne), jak i współczesnej, dotyczącej funkcjonowania różnych instytucji w regionie. Ponadto wyniki badań wykorzystywane są w trakcie zajęć seminaryjnych (na I i II stopniu) oraz na zajęciach metodologicznych (na obu stopniach studiów), w trakcie których studenci zapoznają się m.in. z metodami oraz efektami prac swych wykładowców, a także pod kierunkiem doświadczonych opiekunów realizują własne projekty badawcze, co przygotowuje ich jednocześnie do pracy naukowej.

1.3. Analiza dostarczonej przez jednostkę dokumentacji potwierdza zgodność realizowanych efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych z KRK. Efekty zostały opisane w sposób czytelny, przyjęty standardowo dla kierunków kulturoznawczych i są możliwe do realizacji przez studentów. Kierunkowe efekty kształcenia odniesione zostały do obszarowych efektów kształcenia dla nauk humanistycznych (95%) oraz nauk społecznych (5%), przypisanych do studiów o profilu ogólnoakademickim, i pogrupowane w ramach wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych zgodnie z Uchwałą Senatu UwB nr 1250 z dnia 30.05.2012 r. Ponieważ jednak kierunek jest dwuobszarowy (nauki humanistyczne i społeczne) i przynależy do dwóch dyscyplin (kulturoznawstwo wiodące, socjologia uzupełniająca), uwzględniono dwojakie typy efektów, z dominacją tych przypisanych kulturoznawstwu. Na poziomie efektów przypisanych poszczególnym przedmiotom ujawnia się spójność obu dyscyplin, ale zauważalna jest między nimi wspomniana dysproporcja procentowa. Zarówno na I, jak i II stopniu dominują efekty przypisane do obszaru nauk humanistycznych, co widać w większości sylabusów przedmiotów (dostępne w systemie USOS), np. *Teoria kultury*, *Teatr i widowiska* (I stopień), *Antropologia kultury*, *Zagadnienia filmu współczesnego* (II stopień). Wskazane w programie studiów jako przedmioty z obszaru nauk społecznych, np. *Socjologia kultury* (I stopień) czy *Ochrona własności intelektualnej* (II stopień), mają założone efekty kształcenia społeczne, ale też i humanistyczne, co znajduje odzwierciedlenie w efektach kierunkowych, m.in. z zakresu wiedzy, co potwierdzają sylabusy. Ale jednocześnie liczba przedmiotów godzących dwuobszarowość efektów bądź przypisanych jedynie do obszaru nauk społecznych jest nieznaczna, może to rodzić pewne wątpliwości co do rzeczywistej dwuobszarowości kierunku. W programie studiów I i II stopnia udział przedmiotów z zakresu nauk społecznych, zgodnie z przyjętym założeniem, jest nieznaczny, dominują efekty kulturoznawcze, przypisane naukom humanistycznym. Taka praktyka pozwala na zachowanie kulturoznawczego charakteru programu studiów, ale należałoby zbliżyć proporcje między efektami z obu obszarów, aby podkreślić dwuobszarowość kierunku. Jednocześnie efekty kierunkowe są uszczegółowieniem efektów obszarowych. Tym samym spójność efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku z efektami kształcenia dla obszarów kształcenia, poziomu i profilu ogólnoakademickiego, do których kierunek ten został przyporządkowany, nie budzi większych zastrzeżeń. Przypisane modułom efekty kształcenia stanowią konkretyzację efektów kierunkowych. Efekty modułowe na obu stopniach są odpowiednio profilowane pod kątem specjalnościowym. W obrębie efektów kształcenia uwzględniono efekty w zakresie znajomości języka obcego, ale można sądzić na ich podstawie, że wiedza i umiejętności studenta na II stopniu studiów nie wzrastają, a jedynie są utrwalane, bowiem – według danych z sylabusu przedmiotu dostępnego w systemie USOS, na I stopniu studiów student powinien opanować język angielski na poziomie B2 lub C1, w zależności od stopnia zaawansowania znajomości języka w punkcie wyjścia, co odpowiada m.in. efektem K_W06 – zna podstawową terminologię kulturoznawczą, antropologiczną i etnograficzną w języku polskim i w wybranym języku obcym oraz K_U15 – posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, pisemnych i prezentacji multimedialnych, w języku polskim i języku obcym, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych i różnych źródeł, zaś na II stopniu – podobnie, czemu odpowiadają identyczne efekty. Tego typu praktyka nie może zostać uznana za właściwą w odniesieniu do studentów o wyższych kompetencjach językowych. Gdy student ze znajomością B2 podejmie studia na II stopniu studiów kulturoznawczych, będzie mógł swe kompetencje rozwijać do poziomu C1, to student, który już taką znajomość posiada, nie będzie mógł mieć możliwości dalszego rozwoju. Z kolei z opisów efektów kształcenia przedstawionych ekspertom PKA przez Jednostkę wynika, że na I stopniu zakłada się znajomość języka obcego na poziomie B2, a na II stopniu B2+, więc należy te nieścisłości między deklaracjami a sylabusami wyeliminować.

Na I stopniu studiów zaplanowano również praktyki zawodowe. Praktyki realizowane są w oparciu o standardy określone w *Regulaminie studenckich praktyk zawodowych* i *Ramowym programie praktyk zawodowych*. Obowiązują również jednolite dokumenty – skierowanie, umowa oraz karta praktyk. Praktyki zawodowe są ewaluowane za pomocą ankiet oceny studenckiej praktyki zawodowej. Efekty kształcenia założone dla praktyk widnieją na stronie Jednostki. Łączą one zarówno efekty społeczne, jak i humanistyczne, co pozwala uznać, że w trakcie odbywania praktyk w instytucjach kultury student pogłębi swoją wiedzę i umiejętności z obu obszarów. Ich celem jest zarówno weryfikacja zdobytej wiedzy, jak też adaptacja zdobytych w toku studiów umiejętności, kompetencji, a przy tym rozpoznanie środowiska zawodowego oraz zasad działania instytucji kultury i innych instytucji mogących stanowić przyszłe miejsce pracy absolwenta kulturoznawstwa. Ponadto ważnym aspektem praktyk jest zdobycie umiejętności organizacji pracy, zarówno indywidualnej, jak i zespołowej oraz kształtowanie umiejętności planowania zadań i efektywnego zarządzania czasem. W założeniach praktyk zawodowych ważnym elementem jest również rozbudzanie krytycznego myślenia wobec różnych zjawisk kultury i budowanie świadomości oraz poczucia odpowiedzialności za ochronę niematerialnego dziedzictwa kulturalnego. W opinii ZO PKA efekty kształcenia przypisane modułowi praktyk zawodowych są zgodne z kierunkowymi efektami kształcenia. Tym samym należy uznać, że efekty kierunkowe są spójne z efektami kształcenia dla obszaru nauk humanistycznych, w mniejszym stopniu społecznych i poziomu kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany. Odzwierciedlają ogólnoakademicki profil ocenianego kierunku, w sposób poprawny pogłębiają i rozszerzają w wybranych aspektach wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne uwzględnione w efektach kształcenia na studiach I i II stopnia, a jedyne zastrzeżenie budzą nieprecyzyjnie określone efekty dotyczące nauki języka obcego.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Koncepcja kształcenia na kierunku kulturoznawstwo jest zgodna z misją i strategią Uczelni i Wydziału, jest także spójna dzięki konsekwentnemu jej budowaniu wokół trzech istotnych elementów: innowacyjności, samorozwoju i otwartości. ZO PKA stwierdza zgodność prowadzonych badań z charakterystyką merytoryczną ocenianego kierunku. Kulturoznawstwo na Uniwersytecie w Białymstoku bardzo dobrze realizuje zakładane przez KRK efekty kształcenia przewidziane dla kierunków humanistycznych o profilu ogólnoakademickim z nieznacznym udziałem efektów przewidzianych dla kierunków społecznych, co jednak powinno zostać zmienione (zwiększyć liczbę efektów z tego obszaru), aby podkreślić dwuobszarowość kierunku. Dobrym rozwiązaniem jest powierzenie opieki nad kierunkiem w zakresie procesu dydaktycznego jednej jednostce – Międzywydziałowemu Instytutowi Kulturoznawstwa i Sztuki, co gwarantuje równowagę w realizacji programu studiów i przypisanym mu treściom oraz efektom.

Zalecenia

1. Należy zmodyfikować efekty kształcenia językowego na II poziomie studiów, aby zakładały rozwój studentów o różnych stopniach kompetencji.
2. Należy zwiększyć liczbę efektów z zakresu obszaru nauk społecznych, aby rzeczywiście wydobyć dwuobszarowość kierunku, który w obecnej postaci realizuje to założenie w niewielkim stopniu.

Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

- 2.1. Program i plan studiów – dobór treści i metod kształcenia
- 2.2. Skuteczność osiągania zakładanych efektów kształcenia

2.3. Rekrutacja kandydatów, zaliczanie etapów studiów, dyplomowanie, uznawanie efektów kształcenia oraz potwierdzanie efektów uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

2.1.

Program i plan studiów w zakresie doboru treści kształcenia są zgodne z ogólnymi założeniami dla kierunku kulturoznawstwo. Kształcenie na studiach stacjonarnych I stopnia obejmuje 3 lata – 6 semestrów. Dla ukończenia studiów stacjonarnych I stopnia dla każdej wybranej specjalizacji należy zdobyć od 180 ECTS do 182 ECTS. Pierwsza opcja dotyczy studentów rozpoczynających studia w roku akad. 2015/2016, a druga – dla lat kolejnych, co wynika z wprowadzonych zmian programowych. Liczba godzin zajęć dydaktycznych wynosi dla każdej specjalizacji, niezależnie od roku rozpoczęcia studiów – 1800. Z kolei studia II stopnia trwają 2 lata – 4 semestry. Nakład pracy w czasie całego cyklu kształcenia odpowiada 120 lub 122 punktom ECTS w zależności od roku rozpoczęcia studiów, tak jak w wypadku studiów I stopnia. Liczba godzin zajęć dydaktycznych wynosi 800. Powyższe dane dotyczą studiów stacjonarnych, bowiem w jednostce nie są prowadzone studia niestacjonarne w zakresie kulturoznawstwa. Tak skonstruowany program kształcenia stwarza w pełni możliwość osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku studiów, jak również realizację treści kształcenia w czasie przewidzianym na realizację programu studiów. Jednostka przyjmuje przelicznik, według którego 1 ECTS odpowiada 25-30 godz. pracy studenta. Przelicznik jest stosowany poza wyjątkami prawidłowo, co potwierdzają dostarczone przez jednostkę programy studiów. Większości przedmiotów (w programie od roku akad. 2017/2018, a więc obowiązującym) zarówno na I, jak i na II stopniu studiów przypisano zbliżoną punktację, między 1 a 4 pkt. ECTS, w zależności od stopnia trudności treści kształcenia i nakładu pracy własnej studenta. Zdarzają się jednak przypadki przeciążenia studentów pracą nieproporcjonalnie do liczby godzin dydaktycznych, np. na I stopniu studiów wśród przedmiotów z zakresu kształcenia ogólnego znajduje się *Wstęp do filozofii* – 15h (wykład) – 2 pkt. ECTS – całość wieńczy egzamin, gdy z kolei przedmiot z tego zakresu – *Historia filozofii* – 30h (wykład) wymagający większego nakładu pracy ze strony studenta, aby zrealizować zakładane efekty kształcenia, wyceniono również na 2 pkt. ECTS. W wypadku *Wstępu do filozofii* wystarczyłoby zaliczenie i wartość punktów ECTS na poziomie 1, zwłaszcza że chodzi o treści wprowadzające w obszar filozofii. Z kolei na II stopniu wśród przedmiotów z zakresu kształcenia ogólnego pewne nieprawidłowości w punktacji dotyczą takich przedmiotów, jak *Metody badań kulturoznawczych* – 15h (wykład) – 4 pkt. ECTS, *Filozofia kultury* – 30h (15h wykład, 15 ćwiczenia) – aż 7 pkt. ECTS, zaś wśród przedmiotów specjalnościowych – *Historia filmu powszechnego* – 60h (30h wykład, 30h ćwiczenia) – 8 pkt. ECTS (spec. filmoznawczo-medioznawcza). Innych nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono.

W ramach kulturoznawstwa oferowane przedmioty tworzą spójne moduły, dające studentom możliwość kompleksowego rozwoju kompetencji połączonych z oczekiwaniami rynku pracy – na I stopniu studiów, a na II stopniu dodatkowo w powiązaniu z pogłębionym przygotowaniem do pracy badawczej. ZO PKA stwierdza zasadność wyodrębnienia w ramach ocenianego kierunku modułów na I i II stopniu oraz ich poprawny układ w programie studiów. Na I stopniu wyodrębniono następujące moduły – zajęcia kierunkowe, ogólne, specjalizacyjne (do wyboru), z obszaru nauk społecznych (obowiązkowe) i humanistycznych (do wyboru). Ponadto zaplanowano praktyki. Z kolei na II stopniu wyróżniono zajęcia z zakresu kształcenia ogólnego, specjalnościowego (do wyboru), humanistycznego (obowiązkowe i do wyboru) oraz antropologiczno-metodologicznego. Nie przewidziano praktyk. W programie studiów zapewniono na I i II stopniu wybór modułów zajęć w wymiarze przekraczającym 30% punktów ECTS, które

student musi uzyskać, by zdobyć właściwe kwalifikacje. Wybór dotyczy specjalizacji, jak też pozakierunkowych przedmiotów humanistycznych (społeczne są zagwarantowane w obrębie programu studiów osadzonego w dwóch obszarach) w wymiarze 5% pkt. ECTS. Na każdym poziomie studiów oferuje się do wyboru 3 specjalizacje, których uruchomienie uwarunkowane jest liczbą chętnych studentów. Na I stopniu specjalizacje, z których przedmioty specjalnościowe liczą po 27 pkt. ECTS, to *Media i komunikowanie*, *Reklama i public relations* oraz *Turystyka kulturowa*. W wypadku wyboru przedmiotów humanistycznych na I stopniu liczba pkt. ECTS wynosi 30, co łącznie z punktami specjalizacyjnymi daje 57 pkt. ECTS, a więc ponad limit obowiązkowych 30% pkt. ECTS przy 180 pkt. ECTS (minimum 54 pkt.) dla kulturoznawstwa na I stopniu. Na II stopniu specjalizacje, w obrębie których przedmioty specjalnościowe liczą 31 pkt. ECTS, to *Filmoznawstwo-Medioznawstwo*, *Komunikowanie w mediach cyfrowych* i *Kultura Podlasia*. Przedmioty humanistyczne do wyboru to 12 pkt. ECTS, co z przedmiotami specjalnościowymi daje łącznie 44 pkt. ECTS, tym samym ponad limit obowiązkowych 30% pkt. ECTS przy 120 pkt. ECTS (minimum 36 pkt.) dla kulturoznawstwa na II stopniu. Liczba punktów jest jeszcze większa, gdy uwzględni się wybór seminarium dyplomowe, zarówno na I, jak i II stopniu.

Realizacji efektów kształcenia sprzyjają różnorodne formy zajęć – od wykładów, przez ćwiczenia, konwersatoria, po laboratoria i seminaria. Proporcje między poszczególnymi formami wydają się właściwe – dominują formy sprzyjające aktywizacji studentów, jak ćwiczenia i konwersatoria (na I stopniu około 60% zajęć – w zależności od specjalności, na II – ponad 60% dla każdej specjalności). Wykłady, a więc formy podawcze, obejmują odpowiednio 21-26% na I stopniu, a 14-18% na II stopniu kształcenia. Zastrzeżeń nie budzi również liczebność grup. Zgodnie z Uchwałą nr 2052 Senatu Uniwersytetu w Białymstoku z dnia 19 kwietnia 2017 r. grupy w wypadku większości typów zajęć, nie uwzględniając wykładów, liczą co najmniej 25 osób. Jedynie liczba osób w grupach laboratoryjnych wynosi 12. Seminaria mogą się odbywać nawet dla 1 osoby, ale wtedy są stosowane odpowiednie przeliczniki godzinowe dla prowadzącego. Na wniosek dziekana, po uzyskaniu zgody rektora, liczebność grup w uzasadnionych wypadkach może ulec zmniejszeniu, co stosuje się np. w wypadku specjalizacji. W trakcie wizytacji stwierdzono stosowanie obowiązujących zasad ustalonych w regulaminie odnośnie do liczebności grup, co jest możliwe przy praktykowanym ograniczeniu liczby przyjęć (nie przyjmuje się wszystkich kandydatów). Liczba studentów zapisanych w grupach nie przekracza 20-25 osób na ćwiczeniach i konwersatoriach, grupy seminaryjne są proporcjonalnie mniejsze (nie przekraczają 10 osób), co umożliwia realizację programu studiów i zakładanych efektów kształcenia. Na ocenianym kierunku realizacji zakładanych efektów kształcenia sprzyjają również metody kształcenia – są różnorodne i dostosowane do poszczególnych zajęć w taki sposób, by student mógł zdobywać wiedzę przez uczestnictwo w zajęciach i pracę własną, w tym badania naukowe. Na kierunku kulturoznawstwo stosowane są różne metody pracy i oceny, zwykle aktywizujące, które sprzyjają zintensyfikowaniu samodzielnej pracy studentów, co może mieć przełożenie na aktywność zawodową. Sporadycznie (przez pojedynczych pracowników) stosowane są metody e-learningowe. Kształcenie na odległość odbywa się za pośrednictwem platformy Moodle udostępnionej przez jednego z pracowników jednostki, dzięki czemu pozostali mogą z niej korzystać i zamieszczać tam materiały dydaktyczne. Istniejąca uczelniana platforma e-learningowa została przez pracowników oceniona jako nieprzyjazna, więc z niej nie korzystają, mimo dostępności do tego narzędzia. Tym samym proces e-learningowy w praktyce nie ma postaci sformalizowanej, pracownicy w większości traktują platformę do przekazu materiałów dydaktycznych, co powinno się zmienić, biorąc pod uwagę pozytywne skutki wynikające z tego typu nauczania.

Aktywizacji zawodowej służą zaplanowane w programie studiów I stopnia praktyki zawodowe. Odbywają się one między II a III rokiem studiów i trwają 3 tygodnie. Zarówno w opinii studentów, jak i ZO PKA, praktyki zawodowe stanowią ważny element programu kształcenia, ich zasady są czytelne, a przy tym jasno scharakteryzowane na stronie internetowej jednostki. ZO PKA stwierdza, że miejsca praktyk są prawidłowo dobrane (głównie instytucje kultury – różnego typu, jak domy kultury, muzea, teatr itp.), dzięki czemu umożliwiają osiągnięcie przez studentów kulturoznawstwa zakładanych efektów kształcenia.

Prawidłowemu przebiegowi procesu kształcenia służy również przestrzeganie zasad higieny pracy. Dotyczy to nie tylko liczebności grup, ale także czasu trwania zajęć uregulowanych planem zajęć. W związku z tym, że kierunek prowadzony jest przez dwa wydziały, zapewniono studentom uczestnictwo w zajęciach oferowanych przez obie jednostki. Z tego też powodu wprowadzono sensowny porządek układu zajęć, polegający na tym, że 2 dni w tygodniu zajęcia odbywają się na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UwB, zaś 3 dni na Wydziale Filologicznym, biorąc pod uwagę fakt, że instytucje są odległe (WF mieści się w centrum miasta, a WPiP na jego obrzeżach). Zaplanowano także między zajęciami stosowne przerwy, co gwarantuje zachowanie higieny pracy studentów. Uwzględnia się również potrzeby studentów z niepełnosprawnościami. Studentom słabowidzącym przetwarza się materiały dydaktyczne na formę elektroniczną umożliwiającą ich odczytywanie za pomocą programów powiększających i czytających tekst oraz na formę plików dźwiękowych (mp3), do odsłuchiwania których użyto sprzęt specjalistyczny – Victor Stream Reader.

Istotne dla studiów kulturoznawstwa na Uniwersytecie w Białymstoku treści kształcenia obejmują obszar i dziedzinę nauk humanistycznych (95%), w nieznacznym stopniu społecznych (5%), w zakresie których prowadzone są badania w obu jednostkach prowadzących kierunek. W ramach zajęć kulturoznawczych studenci zdobywają wiedzę z zakresu teorii i metodologii badań kulturowych, historii i teorii kultury, w tym różnych zjawisk kulturowych, także podstawy filozofii, historii sztuki, literatury, teatru, muzyki, technologii informatycznych. Ponadto zdobywają wiedzę na temat organizacji pracy w instytucji kultury, praw autorskich i innych. Obok tego pozyskują wiedzę specjalizacyjną w zależności od wyboru modułu – specjalizacyjnych zajęć – film, media, komunikacja itd. Obszary zainteresowań naukowych wykładowców znajdują odzwierciedlenie w treściach programowych i efektach modułowych, które zostały wywiedzione z efektów kierunkowych. Na I stopniu studiów treści programowe koncentrują się na zdobyciu wiedzy ogólnej i kulturoznawczej oraz specjalizacyjnej związanej z rynkiem pracy, do czego w pełni przyczyniają się praktyki zawodowe, natomiast na II stopniu – oprócz pogłębiania wiedzy kulturoznawczej i specjalizacyjnej (warto podkreślić odmienną specjalizację proponowaną na I i II stopniu studiów) – ważną rolę pełni poszerzanie kompetencji badawczych studentów, czemu służą przedmioty z zakresu metodologii, jak też seminaria magisterskie. Ważną rolę odgrywają również sukcesywnie poszerzane kompetencje językowe, pozwalające studentowi na włączenie się w międzynarodowy obieg naukowy (lektura obcojęzycznych opracowań, zajęcia w językach obcych, nauka języka obcego).

Na podstawie analizy sylabusów – dostępnych on-line w systemie USOS, w tym wykazu zalecanej literatury, oraz w wyniku hospitacji zajęć można stwierdzić, że treści programowe realizowane na studiach I i II stopnia są kompleksowe, różnorodne, a przy tym aktualne. W zasadniczej mierze są zgodne z aktualnym stanem wiedzy, zarówno teoretycznej, jak i metodologicznej w dziedzinach oraz dyscyplinach związanych z kierunkiem studiów w powiązaniu z zasadami prowadzenia działalności naukowo-badawczej, stanowiącej podstawę dla przygotowania do prowadzenia badań na studiach I stopnia i udziału studentów w badaniach na studiach II stopnia. Biorąc pod uwagę jednak zauważalną dysproporcję między efektami kształcenia przypisanymi wskazanym

dla kierunku obu obszarom, należy stwierdzić, że w większym stopniu przygotowuje się studenta do pracy naukowo-badawczej w zakresie nauk humanistycznych niż społecznych, co należałoby zmodyfikować, jeśli kierunek ma być traktowany jako dwuobszarowy.

Metody kształcenia stosowane na ocenianym kierunku są różnorodne, kompleksowe i w pełni umożliwiają osiągnięcie zakładanych dla kierunku i modułów efektów kształcenia, co potwierdzają prace licencjackie i magisterskie (nieliczne zastrzeżenia wynikające z analizy wybranych prac dyplomowych, zob. załącznik). Podstawowe formy kształcenia zapewniają studentom bezpośredni kontakt z wykładowcą i interaktywny udział w zajęciach, zwłaszcza o charakterze ćwiczeniowym i laboratoryjnym, co potwierdzają przeprowadzone przez ZO PKA hospitacje zajęć.

Przewidziany jest także tryb indywidualnej organizacji zajęć dla studentów w trudnych sytuacjach życiowych bądź szczególnie zdolnych, co szczegółowo określa *Regulamin studiów*.

Studenci kierunku kulturoznawstwo mają możliwość studiowania według Indywidualnego Planu Studiów (IPS) lub Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS). Indywidualna Organizacja Studiów stanowi formę indywidualnej organizacji kształcenia studenta, którego sytuacja losowa nie pozwala na realizację planu studiów w trybie standardowym, zaś Indywidualny Plan Studiów jest przewidziany głównie dla studentów uzdolnionych, pragnących poszerzyć swoją wiedzę. Studenci kulturoznawstwa mogą też liczyć na wsparcie ze strony nauczycieli akademickich. Służy temu funkcja opiekuna roku, będącego osobą, do której studenci mogą zwrócić się w przypadku trudności. Ponadto każdy nauczyciel odbywa konsultacje, podczas których studenci mogą zasięgnąć rady w sprawach zaliczeniowych, odpracować nieobecności, a także pogłębiać swoją wiedzę poprzez poszerzenie tematów i problemów badawczych poruszanych podczas zajęć. Studenci obecni podczas spotkania z ZO PKA podkreślili niezwykłą przychylność pracowników, ich otwartość, a także chęć niesienia pomocy również poza godzinami dyżurów. Rozwijaniu samodzielności studentów i stymulowania ich do pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, sprzyja m.in. działalność w kołach naukowych, jak też regularnie odbywające się tzw. objazdy naukowe na I stopniu studiów. W ich trakcie studenci poznają najbliższy region, ważne obiekty zabytkowe i instytucje kultury, a przy okazji rozbudzana jest w nich pasja poznawcza i naukowa. Warto podkreślić, że objazdy nie odbywałyby się bez wsparcia władz rektorskich i dziekańskich.

2.2.

Z analizy dostarczonych przez jednostkę dokumentów oraz analizy procesu dydaktycznego w czasie wizytacji wynika, że zasady sprawdzania i oceniania stopnia oraz zakresu osiągania zakładanych efektów kształcenia zostały precyzyjnie określone w dokumentacji Wydziału, która opracowała je na podstawie wytycznych zawartych w uchwałach Senatu UwB. Każdy przedmiot posiada odrębny sylabus, w którym opisano szczegółowe zasady oceny osiąganych przez studentów efektów kształcenia na studiach I i II stopnia. Wśród metod weryfikacji efektów kształcenia stosowanych na kierunku można wyróżnić m.in. egzaminy pisemne oraz ustne, testy, obserwację nauczyciela dotyczącą udziału w dyskusji, prace projektowe. Wymienione metody weryfikacji efektów kształcenia są adekwatne do proponowanego programu studiów i profilu absolwenta. Analiza wybranych prac etapowych wykazała, że ich ocenianie jest przeprowadzane poprawnie (zob. załącznik), a dominujące w sylabusach poszczególnych przedmiotów metody sprawdzania efektów kształcenia są właściwe, do tego odpowiednio ustandaryzowane, czyli analogiczne dla modułów o zakładanych podobnych efektach kształcenia. Większość analizowanych prac różnego typu posiada nie tylko ocenę, ale stosowny komentarz bądź określoną liczbę punktów, na marginesach znajdują się poprawki, pozwalające studentowi na zorientowanie się w zakresie popełnionych błędów bądź/i braków merytorycznych. Tylko

nieliczne sprawdzone przez ZO PKA prace odstają od tych standardów. Jednocześnie studenci ocenianego kierunku stwierdzili, że system ocen i zaliczeń zajęć ustalany przez prowadzącego dany przedmiot jest miarodajny i prezentowany podczas pierwszych zajęć. Studenci potwierdzili, że mają wgląd do prac etapowych, do danych dotyczących wyników zaliczeń i egzaminów z możliwością ich kwestionowania przez odpowiednie procedury odwoławcze. Mają też prawo do uzasadnienia oceny. Wszystkie zasady dotyczące rozwiązywania tego typu problematycznych przypadków określają regulaminy wewnętrzne jednostki prowadzącej kierunek, a ogólne zasady opisane są w *Regulaminie studiów*. Student zgodnie z tymi procedurami posiada możliwość poprawiania uzyskanych ocen, jak też ma prawo przystąpić do egzaminu komisyjnego. Tym samym ZO PKA stwierdza, że na ocenianym kierunku istnieją poprawnie określone, sformalizowane sposoby uzyskiwania informacji zwrotnej przez studenta i ustandaryzowane kryteria oceny, co gwarantuje obiektywizację ocen. Przyczynia się do tego również obowiązujący na kierunku zestaw metod sprawdzania efektów kształcenia. Oprócz sprawdzania umiejętności oraz kompetencji ogólnohumanistycznych i społecznych, weryfikacji podlegają także kompetencje w zakresie przygotowania do prowadzenia badań oraz rozwiązywania problemów badawczych. Służy temu nie tylko uczestnictwo w realizacji projektów badawczych, które często realizowane są w obrębie poszczególnych specjalizacji jako forma pracy zaliczeniowej, ale także na poziomie przygotowywania prac dyplomowych. Ich zadaniem jest końcowa weryfikacja zakładanych w programie studiów efektów kształcenia, które odnoszą się do problematyki prowadzonych na kierunku badań w dyscyplinach – kulturoznawstwo i socjologia. Prace dyplomowe (licencjackie i magisterskie) skutecznie weryfikują powiązane z nimi efekty kształcenia, zarówno w zakresie podejmowanych tematów badawczych, jak też wykorzystanych metodologii (poza wyjątkami). Potwierdza to również zakres pytań w trakcie egzaminu dyplomowego, który bardzo luźno powiązany jest z tematyką samej pracy, a bardzo często znacznie poza jej zakres wykracza. Podobnie pozytywnie należy ocenić efekty kształcenia dla praktyk zawodowych, które są realizowane na I stopniu studiów i pozwalają na weryfikację umiejętności praktycznych oraz kompetencji społecznych powiązanych ze środowiskiem pracy. Weryfikacja efektów kształcenia powiązanych z językiem obcym nie budzi zastrzeżeń.

Zakładana koncepcja studiów w pełni pozwala na realizację wszystkich efektów kształcenia, przygotowując studentów także do samodzielnej i pogłębionej pracy badawczej, zarówno na poziomie seminariów dyplomowych, jak też działań analityczno-krytycznych oraz projektowych wpisanych w poszczególne przedmioty o charakterze metodologicznym (np. przedmioty *Metody analizy i interpretacji dzieła: filmowego, plastycznego, teatralnego, literackiego* kończą się napisaniem eseju krytyczno-analitycznego na temat wybranego dzieła sztuki z uwzględnieniem wybranej metodologii badawczej).

2.3.

Zasady rekrutacji na studia I oraz II stopnia na kierunek kulturoznawstwo określone są w Uchwale nr 1868 Senatu UwB z dnia 27.04.2016 r. Warunki i tryb rekrutacji udostępniono również na internetowej stronie uczelni. W przypadku ocenianego kierunku brane są pod uwagę różne kryteria w zależności od stopnia studiów. Na I poziomie uwzględniane są wyniki egzaminu maturalnego z przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny lub wiedza o społeczeństwie (poziom podstawowy lub rozszerzony), zaś na stopniu II – ocena na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia (studiów drugiego stopnia albo jednolitych magisterskich) na kierunkach należących do obszaru nauk humanistycznych lub obszaru nauk społecznych, lub do obszaru sztuki, jak też średnia arytmetyczna ocen ze studiów. W opinii ZO PKA i studentów tego typu zasady rekrutacji są w pełni uzasadnione, nie dyskryminują nikogo w zależności od jego stopnia sprawności, płci czy narodowości, zapewniają właściwy dobór kandydatów posiadających wiedzę

i umiejętności na poziomie niezbędnym do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Potwierdzeniem realizacji założeń rekrutacyjnych w praktyce jest fakt, że na I i II stopień studiów nie są przyjmowani wszyscy spełniający kryteria rekrutacyjne, lecz obowiązuje stosowny ranking miejsc decydujący o przyjęciu kandydata.

Od momentu rekrutacji do procesu dyplomowania student realizuje określony, czytelny plan działań, który umożliwia terminowe skończenie studiów i osiągnięcie założonych dla kierunku efektów kształcenia. Sprzyja temu wieloetapowość procesu dydaktycznego i odpowiednia weryfikacja poszczególnych etapów. Na studiach I i II stopnia zaliczenia odbywają się etapowo w rozliczeniu semestralnym. Warunkiem zaliczenia każdego semestru jest zdobycie przez studenta wymaganej liczby punktów ECTS. Poszczególne przedmioty z programu studiów zaliczane są na podstawie warunków określonych w opisach tych przedmiotów zawartych w sylabusach. Nie stwierdzono tu żadnych nieprawidłowości. I i II stopień studiów kończy egzamin dyplomowy. Warunkiem przystąpienia do niego jest przygotowanie w ramach wybranego seminarium pracy dyplomowej. Na kierunku kulturoznawstwo forma pracy dyplomowej oraz proces dyplomowania przebiegają w oparciu o zasady określone w Uchwale Rady WF: Uchwała nr 19/15 oraz Uchwale nr 20/15, obie z dnia 31.03.2015 r. Warunkiem uruchomienia procedury związanej z obroną pracy dyplomowej jest zaliczenie wszystkich przedmiotów przewidzianych w planie studiów i zaliczenie wszystkich egzaminów, a tym samym uzyskanie określonej liczby punktów ECTS. Praca dyplomowa jest powiązana z efektami kształcenia, z których większość łączy się ze zdobywaniem przez studentów określonych kompetencji i umiejętności, w tym poszerzonej wiedzy z zakresu dziedziny naukowej, w obrębie której praca się sytuje, oraz przygotowaniem do prowadzenia samodzielnych badań. Student składa pracę dyplomową w wersji elektronicznej wraz z wymaganymi dokumentami. Jego praca dyplomowa podlega ocenie przez promotora pracy i recenzenta. Egzamin dyplomowy odbywa się przed Komisją dyplomową powołaną przez dziekana. Przebieg egzaminu określa *Regulamin studiów*. Za właściwe należy uznać niezadawanie zbyt wielu pytań dotyczących bezpośrednio pracy. Dzięki temu zakładane efekty kształcenia podlegają dodatkowej weryfikacji.

Na ocenianym kierunku, szerzej – na uczelni, obowiązują zasady, warunki i tryb potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza formalnym systemem kształcenia oraz sposób powoływania i tryb działania komisji weryfikujących efekty uczenia się – zostały one uregulowane w Uchwale nr 1769 Senatu UwB z dnia 29.06.2015 r. Na WF został powołany Wydziałowy Doradca ds. Efektów Uczenia. Jak na razie nie dokonano na kulturoznawstwie tego typu weryfikacji, gdyż nie pojawili się kandydaci zamierzający z tej procedury skorzystać.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Zasady rekrutacji na oba stopnie kształcenia są przejrzyste i stwarzają równe szanse wszystkim kandydatom na studia. Program kształcenia na kierunku kulturoznawstwo pozwala studentowi osiągnąć zakładane efekty kształcenia. Zróżnicowane formy i metody kształcenia (tradycyjne, w nieznacznym stopniu e-learningowe, co warto by zmodyfikować), uwzględniające także potrzeby osób z niepełnosprawnościami, wspomagają proces dydaktyczny. Mocną stroną jest wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za realizację efektów kształcenia i pomagającej studentom rozwiązywać dotyczące tego obszaru problemy. Proces dyplomowania został szczegółowo określony dla Uczelni i jest w pełni realizowany na kierunku kulturoznawstwo.

Dobre praktyki

Wdrażanie metod nauczania na odległość i wykorzystywanie w edukacji najnowszych technologii i aplikacji do zajęć w postaci gier edukacyjnych w oparciu o geolokację i media mobilne, realizowanych w terenie, a także w zamapowanych przestrzeniach wirtualnych.

Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

- 3.1. Projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie i okresowy przegląd programu kształcenia
- 3.2. Publiczny dostęp do informacji

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

3.1.

Senat Uniwersytetu w Białymstoku *Uchwałą nr 792 z dn. 25.03.2009 r.* wprowadził Uczelniany System Zapewniania i Doskonalenia Jakości Kształcenia (USZiDJK) oraz określił zasady projektowania, zatwierdzania programów kształcenia i dokonywania w nich zmian (*wytyczne dla podstawowych jednostek organizacyjnych UwB określające zasady tworzenia programów kształcenia*, aktualnie: *Uchwała nr 2015 z dn. 22.02.2017r.*), a także zasady monitorowania oraz okresowego przeglądu programów kształcenia (aktualnie: *Uchwała nr 2016 z dn. 22.02.2017r.*).

Kierunek kulturoznawstwo jest prowadzony przez Wydział Filologiczny (WF) oraz Wydział Pedagogiki i Psychologii (WPiP), a ponadto Senat *Uchwałą nr 2062 z dn. 26.04.2017r.* powołał Międzywydziałowy Instytut Kulturoznawstwa i Sztuki (MIKiS), który organizuje pracę dydaktyczną na tym kierunku. W skład MIKiS wchodzi: Zakład Studiów nad Kulturą i Mediami (z WF) oraz Zakład Kulturoznawstwa i Zakład Edukacji Wizualnej (z WPiP).

Kierunkowy Zespół Dydaktyczny (KZD, powołany *Uchwałą Rady WF z dn. 8.11.2016r., z późn. zm.*) dla kierunku kulturoznawstwo: opracowuje programy kształcenia na nowych specjalnościach, uwzględniające założenia misji i strategii UwB; dostosowuje plany i programy studiów nowych specjalności do obowiązujących w tym zakresie przepisów oraz potrzeb rynku pracy; doskonali programy kształcenia. Dokonuje tego w oparciu o: regulacje prawne zawarte w ww. uchwałach Senatu, wnioski wynikające ze sprawozdań Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (WZJK, powołany *Uchwałą Rady WF z dn. 11.10.2016r., z późn. zm.*; ZO PKA otrzymał m.in.: 2 *Sprawozdania z działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia w roku akademickim 2016/17 oraz 2015/16*), wnioski z analiz badań ankietowych studentów i absolwentów, opinie Wydziałowej Rady Konsultacyjnej (WRK, powołany *Uchwałą Rady WF z dn. 11.10.2016r., z późn. zm.*; ZO PKA otrzymał m.in.: *Wnioski z I posiedzenia otwartego WRK w szerokim składzie, 15.11.2016 nt. oferty kształcenia WF i jej ewentualnych braków: „postulat łączenia konkretnych umiejętności (np. językowych) z ogólnym dobrym wykształceniem humanistycznym (np. kulturoznawczym)”*; „na rynku brakuje dobrych korektorów i redaktorów językowych”; „potrzebny kreatywny humanista z wiedzą o Podlasiu oraz dobrze wykształcony humanista z kompetencjami w kierunku multimedialnym i znajomością narzędzi cyfrowych”), opinie nauczycieli akademickich, opinie interesariuszy zewnętrznych (ZO PKA otrzymał m.in.: *Protokół z zebrania Pełnomocników ds. kulturoznawstwa z Interesariuszami zewnętrznymi, 11.04.2012 – „Interesariusze pozytywnie ocenili programy i plany studiów, podkreślając konieczność nawiązania współpracy także w zakresie prowadzenia praktyk studenckich oraz odbywania staży w placówkach przez zainteresowanych studentów”*), którzy dostarczają informacji nt. potrzeb lokalnego i globalnego rynku pracy oraz nt. kompetencji zawodowych absolwentów kulturoznawstwa, opinie absolwentów nt. przydatności w praktyce zawodowej zdobytych (ZO PKA otrzymał m.in.: *Raport z badań Losów Absolwentów UwB rocznika 2014/15 w 3 lata po ukończeniu studiów*), na

podstawie programu kształcenia, wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a także o brakach w tym zakresie.

ZO PKA otrzymał także m.in.: *Sprawozdanie z działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia w r.a. 2016/17 na WF* oraz *Sprawozdanie z działania wydziałowego systemu zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w r. akad. 2016/17 na WF dla kierunku „kulturoznawstwo”*, które zawiera takie punkty, jak: monitorowanie standardów akademickich; ocena procesu kształcenia (Pełnomocnik Dziekana ds. kulturoznawstwa sprawował nadzór nad poprawnym konstruowaniem sylabusów i ich terminowym udostępnieniem studentom; dokonywano bieżącej analizy i oceny programów kształcenia oraz ich realizacji); ocena jakości zajęć dydaktycznych; monitorowanie warunków kształcenia i organizacji studiów; ocena mobilności studentów; uzyskiwanie opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów; uzyskiwanie opinii pracodawców o poziomie zatrudnianych absolwentów; monitorowanie procesu potwierdzania efektów uczenia się. Zgodnie z rekomendacjami WSZiDJK oraz USZiDJK z r. akad. 2015/16 zwrócono większą uwagę na udział przedstawicieli studentów, np. w Radach Naukowych i w monitorowaniu procesu kształcenia (zostali wybrani starostowie roczników, których poinformowano o funkcjonowaniu wydziału, poproszono, aby zgłaszali bieżące potrzeby do sekretariatu lub dziekanatu oraz uwagi w sprawie funkcjonowania jednostki lub w sprawie programu studiów; wybrani przez studentów przedstawiciele do Rad Naukowych oraz WZJK systematycznie i aktywnie uczestniczyli w posiedzeniach). WZJK zgłosił m.in. następujące rekomendacje dla WSZiDJK na r. akad. 2017/18: należy poszerzać ofertę zajęć fakultatywnych, warsztatowych, objazdów, a także wyjść w przestrzeń miasta oraz nawiązywać współpracę z instytucjami kultury (pozyskiwać do współpracy nowe instytucje i opracowywać nowe formy współpracy); nadal monitorować programy studiów ze względu na miejsce, jakie zajmują w nich zajęcia praktyczne i specjalizacyjne; przeprowadzić ankiety w USOS tylko raz w r. akad., po zakończeniu zajęć w semestrze letnim; uprościć i skrócić ankietę ewaluacyjną (warto zachęcić studentów do własnych ocen opisowych, wprowadzając więcej takich miejsc w ankiecie, co dałoby informację o zjawiskach, których ankietę nie uwzględnia).

Ewaluacja osiągania zakładanych efektów kształcenia obejmuje ocenę: aktywności studentów w trakcie zajęć, ocenę przygotowywanych przez nich prezentacji na poszczególne zajęcia, a także projektów badawczych, wyników uzyskiwanych na kolokwiach, zaliczeniach i egzaminach. Monitorowanie efektów kształcenia odbywa się także w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej. Przydatność osiągniętych przez studenta efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na rynku pracy jest badana m.in. przez ankiety absolwenta (najczęściej zgłaszane uwagi dot. potrzeby zwiększenia liczby zajęć praktycznych/warsztatowych - kształcących umiejętności przydatne w konkretnych zawodach, a także zwiększenia liczby zajęć w przestrzeni miasta i objazdów). Zgodnie z rekomendacjami WSZiDJK oraz USZiDJK z r. akad. 2015/16 zrezygnowano z tzw. ankiet pracodawców, skupiając się na wypracowywaniu możliwego do realizacji sposobu kontaktowania się z pracodawcami w sprawie przygotowania absolwentów do uczestniczenia w rynku pracy.

W procesie doskonalenia programu kształcenia na kierunku kulturoznawstwo interesariusze wewnątrzni (pracownicy, Wydziałowa Rada Samorządu Studenckiego) opiniują materiały niezbędne do doskonalenia programu kształcenia (ZO PKA otrzymał m.in.: *Protokół z zebrania Pełnomocników ds. kulturoznawstwa z Interesariuszami zewnętrznymi, 31.08.2012 – „Omówiono postulat studentów dot. zmniejszenia liczebności grup, szczególnie na zajęciach o charakterze warsztatowym. Napisano podanie do Prorektora ds. Dydaktycznych i Studenckich z prośbą o jednorazową zmianę formy prowadzenia zajęć Warsztaty etnograficzne, filmowe, fotograficzne, literackie z ćwiczeń na konwersatoria, poczynając od r. akad. 2012/13, i uzyskano zgodę”*) oraz

nadzorują jego realizację (dyrekcja Instytutu, władze dziekańskie). Program studiów wraz z zakładanymi efektami kształcenia jest poddawany także ocenie przez interesariuszy zewnętrznych zapraszanych do współpracy przez WZJK, pod kątem jego doskonalenia (ZO PKA otrzymał m.in.: 4 opinie pracodawców z 2012 r. (Telewizja Białystok, Galeria Arsenał, Muzeum Podlaskie, Wojewódzki Ośrodek Animacji Kultury w Białymstoku) nt. efektów kształcenia oraz sylwetki absolwenta studiów I i II st. kierunku kulturoznawstwo oraz 1 opinię od firmy Kondej Marketing nt. uruchomienia na studiach II st. specjalności *Komunikowanie w mediach elektronicznych*). Opinie pracodawców i studentów nt. odbytych praktyk są analizowane przez KZD pod kątem doskonalenia procesu kształcenia, m.in. wprowadzania zmian na zajęciach praktycznych.

3.2.

Najważniejszym narzędziem publicznego udostępniania systematycznie uaktualnianych informacji o warunkach rekrutacji na kierunek kulturoznawstwo, programie kształcenia i jego realizacji jest strona internetowa kierunku, która oferuje obszerny zestaw różnorodnych informacji w działach: „O kierunku” (z prezentacją wykładowców i bogatym materiałem fotograficznym w galerii), „Dla studenta” (duży zestaw załączek: plany i programy studiów, rozkłady zajęć, dyżury pracowników, przedmioty do wyboru, materiały z zajęć, terminarz sesji, wymiana studencka, praktyki), „Dla kandydata” (prezentacja kierunku, informacja o studiach I i II st., zasady rekrutacji).

Formy i zakres udostępnianej publicznie informacji są zgodne z potrzebami różnych grup odbiorców, w tym obecnych i przyszłych studentów. Strony internetowe kierunku i Wydziału są regularnie aktualizowane i udoskonalane, np. na stronie WF w lutym 2018 r. rozszerzono zakres informacji dotyczących studentów i doktorantów z niepełnosprawnościami oraz nt. WSZiDJK, a także dotyczących oceny okresowej pracowników. Strona kierunku została zaktualizowana w związku z powstaniem Instytutu (np. działania poszczególnych Zakładów), dodano informacje m.in. dotyczące zainteresowań naukowych pracowników i publikacji. O skuteczności działań doskonalących publiczny dostęp do informacji świadczy m.in. wzrost liczby osób odwiedzających ww. strony internetowe.

Informacje nt. WSZiDJK znajdują się na stronie internetowej, w tym m.in.: skład **WZJK**: Przewodnicząca, przedstawiciele 3 Instytutów: Filologii Wschodniosłowiańskiej, Filologii Polskiej, Neofilologii, przedstawiciel doktorantów i przedstawicielka studentów; skład **WRK**: przedstawiciele jednostek WF: Przewodnicząca, przedstawiciele 4 Instytutów: Filologii Wschodniosłowiańskiej, Filologii Polskiej, Neofilologii oraz MIKiS, pracownik/nauczyciel – studia doktoranckie, przedstawicielka doktorantów i przedstawiciel studentów oraz 25 przedstawicieli instytucji i firm – interesariuszy zewnętrznych (np.: Muzeum Podlaskie, Teatr Dramatyczny w Białymstoku, „Kurier Poranny”, Polskie Radio Białystok, TVP S.A. Oddział w Białymstoku, Firma „Perfekt”); 7 Sprawozdań z działania WSZiDJK od r. akad. 2010/11 do r. akad. 2016/17.

Sposoby, zakres i systematyczność oceny publicznego dostępu do informacji obejmują: studenckie ankiety ewaluacyjne (analizowane przez WZJK i KZD; studenci oceniają sposób prowadzenia zajęć; infrastrukturę dydaktyczną (sale, wyposażenie, dostęp do Internetu), pracę dziekanatu, bibliotekę – w r. akad. 2016/17 wielu respondentów (41%) źle oceniło dostęp do Internetu; natomiast dobrze oceniono zawartość informacyjną strony internetowej kierunku kulturoznawstwo); nieformalne informacje od studentów przekazywane opiekunom lat oraz zgłaszane dyrekcji Instytutu; coroczna akcja „Listy do Mikołaja”, czyli pytania, uwagi i prośby studentów dotyczące m.in. publicznego dostępu do informacji, wrzucane do skrzynki wystawionej w sekretariacie Instytutu w grudniu.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Interesariusze wewnętrzni (WZJK i KZD, studenci, pracownicy) oraz zewnętrzni (absolwenci, pracodawcy, WRK) zarówno mają stworzone możliwości, jak i chętnie oraz aktywnie uczestniczą w projektowaniu, zatwierdzaniu, monitorowaniu i okresowym przeglądzie programu kształcenia, co jest mocną stroną funkcjonowania Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia zarówno na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu w Białymstoku, jak i w niedawno powstałym Międzywydziałowym Instytucie Kulturoznawstwa i Sztuki. Kolejną mocną stroną systemu jest podejmowanie szeregu działań w zakresie WSZJK, o czym świadczą m.in. wyżej opisane przykłady i dokumenty.

WZJK dokonuje corocznej analizy działania wydziałowego systemu zapewniania jakości kształcenia pod kątem monitorowania standardów akademickich, oceny procesu kształcenia, oceny jakości zajęć dydaktycznych, monitorowania warunków kształcenia i organizacji studiów, oceny mobilności studentów, uzyskiwania opinii absolwentów uczelni o przebiegu odbytych studiów, uzyskiwania opinii pracodawców o poziomie wykształcenia zatrudnianych absolwentów, monitorowanie procesu potwierdzania efektów uczenia się. W analizach tych zamieszcza się także informacje nt.: Wniosków (rekomendacji dla WSZiDJK) oraz Realizacji rekomendacji WSZiDJK oraz USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego. Następnie wszystkie sprawozdania umieszcza się na stronie internetowej Wydziału.

WF oraz MIKiS zapewniają standardowy (głównie strony internetowe) publiczny dostęp do kompleksowej informacji nt. programu i procesu kształcenia zarówno dla interesariuszy wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Informacje są zarówno ogólnodostępne w Internecie, jak i na bieżąco aktualizowane. Studenci w ankiecie ewaluacyjnej za r. akad. 2016/17, pomimo słabej oceny dostępu do Internetu, dobrze ocenili zawartość informacyjną strony internetowej kierunku kulturoznawstwo. Natomiast na stronie internetowej WF są zamieszczane pełne Sprawozdania z działania WSZiDJK (*od r. akad. 2010/11 do r. akad. 2016/17*). Ponadto MIKiS w grudniu prowadzi dodatkową akcję pozyskiwania informacji od studentów, pt. „Listy do Mikołaja” (wrzucane do skrzynki wystawionej w sekretariacie Instytutu).

Dobre praktyki

- WSZJK - coroczna akcja „Listy do Mikołaja”, czyli pytania, uwagi i prośby studentów dotyczące m.in. publicznego dostępu do informacji, wrzucane do skrzynki wystawionej w sekretariacie Instytutu w grudniu;
- WSZJK - umieszczanie pełnych *Sprawozdań z działania WSZiDJK* na stronie internetowej WF; zamieszczanie w sprawozdaniach informacji nt.: Wniosków (rekomendacji dla WSZiDJK) oraz Realizacji rekomendacji WSZiDJK i USZiDJK z poprzedniego roku akademickiego.

Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia

- 4.1. Liczba, dorobek naukowy/artystyczny oraz kompetencje dydaktyczne kadry
- 4.2. Obsada zajęć dydaktycznych
- 4.3. Rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

4.1.

Do minimum kadrowego na studiach I stopnia jednostka zaliczyła 12 osób, w tym 6 pracowników samodzielnych (wszyscy ze stopniem dr hab.) oraz 6 ze stopniem doktora. Ich dorobek mieści się w obszarze nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk humanistycznych i dyscyplinie kulturoznawstwo oraz (1 osoba) w dziedzinie nauk społecznych, dyscyplinie socjologia. Do minimum kadrowego na studiach II stopnia jednostka zaliczyła te same osoby. Jednostka spełnia zatem wymogi ilościowe w zakresie minimum kadrowego na studiach I i II stopnia. Jedna osoba

wskazana w systemie POL-on i Raporcie MNiSW w minimum kadrowym nie została uwzględniona w *Raporcie samooceny*, ponieważ aktualnie przebywa na urlopie.

Wszystkie wskazane do minimum kadrowego na studiach I i II stopnia osoby – 12 pracowników - reprezentują obszary nauki lub sztuki, dziedziny i dyscypliny, do których zostały przypisane efekty kształcenia (socjologia i kulturoznawstwo). Ponadto zajęcia na kierunku prowadzą inne osoby (11 ze stopniem dr. hab, 11 ze stopniem dr., 2 z tytułem mgr.) zatrudnione nie tylko w jednostkach współprowadzących kierunek, ale również na Wydziale Ekonomii i Zarządzania, Wydziale Historyczno-Socjologicznym, Wydziale Prawa, w Katedrze Teologii Prawosławnej, w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych i w Galerii Arsenał w Białymstoku.

Ich dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe odnosi się do: obszaru nauk humanistycznych, dziedziny nauk humanistycznych, dyscyplin: kulturoznawstwo, literaturoznawstwo, psychologia, językoznawstwo, nauki teologiczne oraz dziedziny nauk społecznych, dyscyplin ekonomia i socjologia, w pełni zatem odpowiada efektom kształcenia i treściom określonym dla kierunku.

Pracownicy i współpracownicy Instytutu są w pełni kompetentni do prowadzenia przedmiotów kierunkowych i specjalistycznych. Posiadają duże osiągnięcia naukowe w zakresie badania kultury popularnej i kultury pogranicza, kultury filmowej, literackiej i teatralnej oraz komunikacji w mediach tradycyjnych i w cyfrowych. Prowadzone przez nich badania naukowe, nakierowane na różne sfery kultury i różne formy jej praktykowania, znajdują odzwierciedlenie w treściach nauczania przedmiotów na kierunku kulturoznawstwo. O dużej aktywności naukowej pracowników świadczy uczestnictwo w międzynarodowych i krajowych konferencjach i zespołach grantowych oraz organizacja własnych konferencji i sympozjów, mających na celu między innymi integrację środowiska kulturoznawczego w Polsce. Swoje badania, ale także praktyczną wiedzę i twórcze osiągnięcia z zakresu filmu, fotografii, sztuk plastycznych, muzyki i teatru pracownicy wykorzystują w prowadzeniu zajęć. Są aktywni w lokalnym środowisku, inicjując i współorganizując wiele imprez i wydarzeń artystycznych (np. Festiwal Filmów Krótkometrażowych ŻubrOFFka, wystawy w Galerii Arsenał), angażując w nie studentów, którzy także w ten sposób mogą nabyć kompetencji społecznych i rozwijać swoje umiejętności w zakresie animacji i organizacji życia kulturalnego w regionie. Działalność popularyzatorska prowadzona m.in. w Białostockiej Wszechnicy Kulturoznawczej przyczynia się do rozwoju lokalnego środowiska kulturoznawczego, które oddziałuje na zainteresowanie studiami kulturoznawczymi w regionie.

W dorobku pracowników Instytutu znajdują się monografie i studia z zakresu filozofii, historii i antropologii kultury, antropologii codzienności, antropologii płci, etnografii, historii filmu, teorii telewizji, komunikacji w mediach cyfrowych, kultury regionalnej, muzykologii i estetyki, reklamy i historii sztuki oraz edukacji międzykulturowej. Różnorodność podejmowanych badań staje się gwarantem kompetencji osób prowadzących zajęcia na kierunku. Efekty tych badań włącza się w zakres treści kształcenia poszczególnych modułów, co pozwala studentom uzyskać najnowszą wiedzę i rozwijać zainteresowania badawcze zgodnie z indywidualnymi zainteresowaniami. Ponieważ studenci kompetencje badawcze zdobywają na zajęciach z zakresu metodologii badań kulturoznawczych i metod badań terenowych (na I i II stopniu), szczególnie zabiega się o to, by zajęcia te prowadzili specjaliści w zakresie kulturoznawstwa. Natomiast zajęcia służące osiągnięciu przez studentów kompetencji artystycznych i społecznych (np. z *Animacji kultury*, *Warsztatów filmowych*, *Warsztatów teatralnych*, *Filmu i fotografii w mediach cyfrowych*, *Muzyki w kulturze*) są powierzane osobom posiadającym zarówno dorobek naukowy, jak i artystyczny w zakresie poszczególnych sztuk. Działalność artystyczna, jaką prowadzą w różnych zakresach (twórczości poetyckiej, malarskiej, muzyki chóralnej, reżyserii filmowej, fotografii) pozwala kompetentnie łączyć treści teoretyczne z umiejętnościami praktycznymi.

Dopełnieniem kompetencji merytorycznych pracowników są kompetencje dydaktyczne, potwierdzone działalnością służącą popularyzowaniu wiedzy o kulturze w różnych środowiskach poza uniwersytetem, prowadzoną w formie wykładów lub w formie publikacji materiałów dydaktycznych (np. książki pt. *Sztuka i jej miejsce w edukacji międzykulturowej. Idee, koncepcje i rozwiązania metodyczne*) i podręczników (*Wiedza o kulturze. Ciekawi świata. Podręcznik dla liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego i technikum*).

Kadra prowadząca zajęcia na kierunku kulturoznawstwo stosuje zróżnicowane metody dydaktyczne zorientowane na zaangażowanie studentów w proces uczenia się, szczególnie innowacyjne techniki kształcenia na odległość z wykorzystaniem *blended learningu* oraz technologii mobilnych (telefony komórkowe, smartfony, tablety) i technologii rzeczywistości wirtualnej. Wielu pracowników ukończyło specjalistyczne kursy i szkolenia w tym zakresie, organizowane na uczelni oraz przez Ośrodek Kształcenia na Odległość OKNO. Organizowane zajęcia online z wykorzystaniem *blended learning* odbywają się w oparciu o prowadzoną przez pracownika Instytutu własną platformę e-learningową oraz moderowane przez niego media społecznościowe na serwisach Blogspot, Wordpress, Facebook, Instagram, Pinterest, profile e-learningowe na platformach gnomio.com, edmodo.com oraz profile artystyczne na platformach soundtrap.com, soundation.com. Od 2016 zajęcia zostały rozszerzone o wykorzystanie aplikacji edukacyjnych i artystycznych w technologiach Augmented Reality i Virtual Reality, a w roku 2018 testowana będzie na zajęciach implementacja platformy edukacyjnej, umożliwiającej realizację zajęć w postaci gier edukacyjnych w oparciu o geolokację i media mobilne, realizowanych w terenie, a także w zamapowanych przestrzeniach wirtualnych.

4.2.

Jednostka przykłada dużą wagę do właściwej obsady zajęć. Obsady dokonuje Dyrektor Instytutu w porozumieniu z kierownikami zakładów. Nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia związane z modułami kanonicznymi dla kierunku: grupa treści podstawowych i grupa treści kierunkowych posiadają dorobek naukowy w pełni odpowiadający prowadzonym przez nich przedmiotom, podobnie przedmioty w zakresie kształcenia języków prowadzone są przez kadrę o właściwych kompetencjach merytorycznych. Żadnych zastrzeżeń nie budzi obsada modułów specjalizacyjnych w zakresie *Mediów i komunikowania, Reklamy i public relations, Turystyki kulturowej* na studiach I stopnia oraz *Filmoznawstwo-medioznawstwo, Komunikowanie w mediach cyfrowych i Kultury Podlasia* na studiach II stopnia. Zajęcia powierzane są osobom z bardzo dużym dorobkiem naukowym, prowadzącym badania naukowe w zakresie zgodnym z treściami nauczania wszystkich ujętych w tych modułach przedmiotów: kulturoznawcom, medioznawcom, teatrologom, filmoznawcom, a także osobom prowadzącym działalność artystyczną i organizacyjno-marketingową, co w przypadku przedmiotów o charakterze warsztatowym, praktycznym, jest szczególnie ważne (np. zajęcia z zakresu PR, dziennikarstwa internetowego, reklamy w mediach cyfrowych).

4.3.

Polityka kadrowa prowadzona w Jednostce zmierza do zapewnienia stabilnej kadry naukowo-dydaktycznej, której kwalifikacje odpowiadają prowadzonym w niej kierunkom studiów i realizowanym w ich ramach specjalizacjom. Dobór kadry odbywa się w drodze konkursowej, a istotnymi narzędziami realizacji polityki kadrowej są oprócz okresowej oceny dorobku naukowego i osiągnięć dydaktycznych pracowników, dokonywanej w obrębie ich macierzystych wydziałów, semestralna ewaluacja zajęć przeprowadzana przez studentów i coroczne oceny ankietowe w systemie USOS oraz hospitacje zajęć dydaktycznych prowadzone przez kierowników jednostek. Na wydziałach funkcjonuje przejrzysty system motywowania kadry, służący wspieraniu awansów pracowniczych przez udzielanie urlopów naukowych, finansowanie

uczestnictwa w konferencjach naukowych, w szkoleniach i konferencjach dydaktycznych oraz powiązanie indywidualnej dotacji na prowadzone badania z wynikami w pracy naukowej w okresie wcześniejszym (tzw. granty uczelniane na podstawie osiągnięć). System oceny kadry jest więc kompleksowy i wieloaspektowy, uwzględniający obok osiągnięć naukowych, także osiągnięcia w pracy dydaktycznej i organizacyjnej. System ten uwzględnia także oceny formułowane przez studentów.

Mniej uwagi przywiązuje uczelnia do działalności artystyczno-popularyzatorskiej pracowników, przez co ich dorobek artystyczny nie jest w pełni dowartościowany. Na uczelni funkcjonuje też transparentny system przyznawania nagród Rektora oraz wnioskowania o odznaczenia państwowe i resortowe. Szczególną formą nagradzania wykładowców jest nagroda „Złote Pióro”, współfinansowana przez Dziekana Wydziału, a przyznawana corocznie przez Radę Samorządu Studentów Wydziału Filologicznego UwB dla najlepszego wykładowcy. Pozytywnym efektem prowadzonej w ramach kierunku polityki kadrowej jest wzrost liczby osób ze stopniem doktora i dr habilitowanego. Dzięki właściwej polityce kadrowej i właściwym narzędziom, jednostce udało się w pełni skorelować merytoryczne kompetencje nauczycieli akademickich z prowadzonymi przez nich zajęciami.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Wykładowcy prowadzący zajęcia na ocenianym kierunku, choć są zatrudnieni w różnych jednostkach na dwóch różnych wydziałach, tworzą doskonały zespół specjalistów różnych dziedzin, zgrany, solidarny i motywujący się do działań na rzecz rozwoju studiów kulturoznawczych, poszukujący nowych obszarów i metod badania współczesnej kultury, filmu i nowych mediów, literatury i teatru oraz wprowadzający do studiów uniwersyteckich specjalności, na które jest wyraźnie formułowane przez studentów zapotrzebowanie oraz poszukujący nowych metod nauczania, wykorzystujących nowe technologie.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Współpraca Jednostki odpowiedzialnej za oceniany kierunek z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego ma zarówno charakter nieformalny, jak i sformalizowany. Władze Wydziału, a także osoby zarządzające Międzywydziałowym Instytutem Kulturoznawstwa i Sztuki w dużej mierze bazują na doraźnych relacjach bezpośrednich, przede wszystkim z przedstawicielami instytucji kultury oraz różnego typu podmiotów prowadzących działalność związaną z rynkiem mediów. Podczas spotkania w trakcie wizytacji obecnych było kilku przedstawicieli pracodawców, bezpośrednio związanych i na bieżąco współpracujących z ocenianym kierunkiem (w tym osoby reprezentujące Muzeum Pamięci Sybiru, Galerię Slendzińskich i Galerię Arsenał).

Wśród interesariuszy zewnętrznych stale współpracujących z Wydziałem (przede wszystkim w ramach Wydziałowej Rady Konsultacyjnej) przeważają przedstawiciele instytucji kultury (podmioty publiczne i niepubliczne z Białegostoku i okolic, w tym muzea, teatry) i placówek oświatowych, a także reprezentanci administracji publicznej (urzędy administracji rządowej i samorządowej), służb mundurowych (Straż Graniczna, Izba Celna), lokalnych i regionalnych organizacji pozarządowych oraz mediów. Formy współpracy w ramach Rady Konsultacyjnej obejmują przede wszystkim ułatwianie kontaktów służących rozpoznawaniu potrzeb rynku pracy, w tym opiniowanie nowych specjalności dydaktycznych oraz wypracowywanie metod weryfikacji efektów kształcenia pod kątem przygotowania przyszłych absolwentów do realnych wymagań pracodawców. W tym celu zasięgano formalnych opinii członków Rady Konsultacyjnej, m.in. w odniesieniu do nowo tworzonych specjalności na kierunku kulturoznawstwo, a także

opinii w zakresie efektów kształcenia dla kierunku. Aktywność interesariuszy zewnętrznych wiąże się również z tworzeniem możliwości realizacji praktyk studenckich. Posiedzenia Rady Konsultacyjnej odbywają się jednak nieregularnie, ostatnie posiedzenie miało miejsce w listopadzie 2016 r. Władze Wydziału intensywnie wykorzystują w bieżącej działalności nieformalne kanały pozyskiwania informacji na temat potrzeb rynku pracy (kontakty bezpośrednie).

Współpraca władz ocenianego kierunku z podmiotami otoczenia zewnętrznego ukierunkowana jest na proces zapewnienia jakości kształcenia, co wyraża się przez dokonywanie przez te podmioty oceny efektywności kształcenia, w tym opiniowanie programu kształcenia, sugerowanie zmian w programach, planach zajęć oraz przekazywanie w opiniach informacji o potrzebach lokalnego i regionalnego rynku pracy. Współpraca ta obejmuje obok organizacji praktyk studenckich, także organizację staży, wspólne konferencje popularnonaukowe, wykłady pracowników naukowych bezpośrednio w jednostkach otoczenia społeczno-gospodarczego, współorganizację wystaw, warsztatów (m.in. warsztatów edukacyjnych towarzyszących wystawom organizowanym przez interesariuszy zewnętrznych), wspólne publikacje, działania promujące ofertę kulturalną kreowaną przez interesariuszy zewnętrznych. Spośród przedstawicieli interesariuszy zewnętrznych rekrutują się również osoby prowadzące zajęcia dydaktyczne dla studentów ocenianego kierunku, realizowane zarówno na uczelni, jak i bezpośrednio w podmiotach otoczenia społeczno-gospodarczego.

W odniesieniu do praktyk studenckich jednostka odpowiedzialna za oceniany kierunek umożliwia ich realizację przede wszystkim w podmiotach otoczenia społeczno-gospodarczego, z którymi stale współpracuje (co gwarantuje w dużej mierze odpowiednią jakość praktyk). Dopuszcza się indywidualną organizację praktyk, a w celu zapewnienia właściwego ich poziomu, opiekun praktyk zawodowych studentów kulturoznawstwa pozostaje w kontakcie z opiekunami praktyk odbywanych u interesariuszy zewnętrznych. Praktyki realizowane są w oparciu o standardy określone w *Regulaminie studenckich praktyk zawodowych* i *Ramowym programie praktyk zawodowych*. Obowiązują również jednolite dokumenty – skierowanie, umowa oraz karta praktyk. Praktyki zawodowe są ewaluowane za pomocą ankiet oceny studenckiej praktyki zawodowej. Należy podkreślić stałą współpracę opiekuna praktyk z lokalnymi instytucjami kultury i sztuki, obejmującą wymianę informacji, doświadczeń, w tym zbieranie opinii odnośnie nabywania kompetencji zawodowych przez studentów kulturoznawstwa, odbywających praktyki. Ponadto opiekunowie praktyk wskazują na konkretne umiejętności, które są niezbędne do podjęcia pracy w ich instytucjach, na które należy zwrócić uwagę w procesie kształcenia na kierunku kulturoznawstwo. Zarówno liczba partnerów zewnętrznych, jak i ich profil, pozwalają na skuteczną realizację praktyk i osiąganie efektów kształcenia przez studentów ocenianego kierunku.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Włączanie pracodawców i przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego w procesy określania i weryfikacji efektów kształcenia ma, zgodnie z deklaracjami ich przedstawicieli, rzeczywisty charakter, a poziom zaangażowania interesariuszy zewnętrznych we współpracę z Jednostką odpowiedzialną za oceniany kierunek należy ocenić jako dobry. Współpraca bieżąca wykracza poza ramy wynikające z aktywności sformalizowanej. Należy zauważyć bezpośrednie kontakty z przedstawicielami lokalnego środowiska kultury i sztuki, a także organizacji pozarządowych i przedsiębiorców prywatnych, które stanowią dobrą płaszczyznę do rozwijania i pogłębiania współpracy oraz sprzyjają skutecznej realizacji praktyk studenckich.

Zalecenia

Należy pogłębić i rozszerzyć współpracę z interesariuszami zewnętrznymi i w większym stopniu wykorzystywać potencjał stałego ciała wspomagającego władze Jednostki odpowiedzialnej za oceniany kierunek.

Kryterium 6. Umieźdzynarodowienie procesu kształcenia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Program realizowany na kierunku kulturoznawstwo na Wydziale Filologicznym i Wydziale Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu w Białymstoku ma charakter interdyscyplinarny. U podstaw jego powstania leżą, między innymi, inspiracje pochodzące z uznanych w skali międzynarodowej programów kształcenia. Istotnym czynnikiem w procesie tworzenia programu był dobór kadry naukowo-dydaktycznej o zróżnicowanej wiedzy i doświadczeniu w zakresie najnowszych koncepcji nauczania, zdobytych dzięki współpracy z renomowanymi uczelniami europejskimi.

Oceniając umieźdzynarodowienie procesu kształcenia, ZO PKA stwierdza, iż Jednostka, w której jest realizowany oceniany kierunek kulturoznawstwo, implementuje podstawowe założenia internacjonalizacji w następujących obszarach:

- Udział pracowników kulturoznawstwa w projektach międzynarodowych:

National Mythologies in Central European TV Series, British Academy: Small Research Grants - SG 2010-11; 15 months (04.2012 – 06.2013) - udział badaczy ze Szkocji, Polski, Czech, Rumunii i Węgier. Efektem projektu jest książka *National Mythologies in Central European Tv Series. How J.R. Won the Cold War*, ed. by Jan Culik, Sussex Academic Press 2013, a w niej artykuł: *Polish TV Serials: A World of Mythologized Images*, p. 84-109.

- Udział pracowników kulturoznawstwa w redakcjach pism ukazujących się w językach obcych oraz pism o międzynarodowym składzie redakcji:

Wydział Pedagogiki i Psychologii wydaje anglojęzyczne pismo „Creativity: Theories – Research – Applications”. Pismo jest indeksowanym (m. in. w bazach ERIH PLUS i EBSCO DISCOVERY SERVICE) półrocznikiem ukazującym się od 2014 r

Wydział Pedagogiki i Psychologii wydaje także pismo „Parezja. Czasopismo Forum Młodych Pedagogów przy Komitecie Nauk Pedagogicznych PAN”. Pismo jest półrocznikiem ukazującym się od 2014. W skład Rady Naukowej pisma wchodzi badacze z zagranicy.

Wydział Filologiczny wydaje pismo „Idea. Studia nad strukturą i rozwojem pojęć filozoficznych”, półrocznik. W skład Rady Naukowej pisma wchodzi badacze z zagranicy.

Jednostka wydaje również półrocznik „Kultura i Edukacja” (“Culture and Education”). O międzynarodowym charakterze pisma decyduje zarówno wielonarodowy skład Rady Naukowej oraz fakt, że „Kultura i Edukacja” wydawana jest w postaci numerów polskich oraz angielskich (po dwa numery w roku), dodatkowo (Special Issue) ukazuje się także w języku chińskim. Za publikację w „Kulturze i Edukacji” autorzy uzyskują 12 punktów MNiSW.

Pracownicy kulturoznawstwa są zapraszani również do publikowania tekstów naukowych w zagranicznych czasopismach międzynarodowych i monografiach obcojęzycznych: *National Mythologies in Central European Tv Series. How J.R. Won the Cold War*, ed. by Jan Culik, Sussex Academic Press 2013; *Remarks on the Works of Bronisław Malinowski as a "Hybrid Activity"*, „IKONOTHEKA. Prace Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego” nr 25, 2015; *Über das Patriarchat und eine entstehende neue Vision des Mannes*, „Jahrbuch Polen 2014 Männer”, Wiesbaden 2014; *Weber Gesellschaftlich-politische Probleme in deutschen und polnischen Karikaturen*, Frank & Timme, Berlin 2017; *The Psychology of Creativity: A Critical Reading*, „Creativity: Theories – Research – Applications”, Volume 2, Issue 1 (Jun 2015).

Wymienione przykłady umiędzynarodowienia działalności badawczo-naukowej są możliwe dzięki intensywnej współpracy z niektórymi zagranicznymi ośrodkami. Zakład Kulturoznawstwa oraz Zakład Edukacji Wizualnej współpracują z naukowcami z Wydziału Komunikacji Socjo-Kulturowej w Białoruskim Uniwersytecie Państwowym w Mińsku. Współpraca zaowocowała udziałem kulturoznawców w Międzynarodowej Naukowo-Praktycznej Konferencji „Актуальные проблемы дизайна и дизайн-образования” zorganizowanej przez Katedrę Designu na Wydziale Komunikacji Socjo-Kulturowej w Białoruskim Uniwersytecie Państwowym, Mińsk, Białoruś, 26-28 kwietnia 2017 roku. Współpraca między pracownikami Zakładu Kulturoznawstwa UwB oraz Zakładu Edukacji Wizualnej UwB i pracownikami Katedry Designu z Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego w Mińsku będzie kontynuowana według zapewnień władz Jednostki - na UwB jest planowana konferencja międzynarodowa z udziałem naukowców polskich, białoruskich oraz z innych krajów europejskich.

Międzynarodowa aktywność kadry ma istotne znaczenie dla kierunku kulturoznawstwo, gdyż wiedza zdobyta przez wykładowców poszerza treści programowe zajęć, pozwala na stosowanie nowych metod kształcenia i przekłada się na aktywizację studentów w celu poznawania kultur innych narodów oraz najnowszych zjawisk w sferze kultury.

Następnymi efektami wdrażania procesu internacjonalizacji w ramach ocenianego kierunku są:

- studenci ocenianego kierunku korzystają z międzynarodowych programów wymiany akademickiej. Informacje nt. programów wymiany są umieszczane na stronie internetowej Uczelni. Studenci w ramach programu Erasmus+ mają możliwość wyjazdu do Włoch, Niemiec, Turcji oraz na Litwę, jednak studenci bardzo rzadko korzystają z tej możliwości. Natomiast w ramach umów dwustronnych Erasmusa do uczelni zagranicznych regularnie wyjeżdżają pracownicy Jednostki.
- wykłady otwarte i warsztaty dla studentów, prowadzone przez zaproszonych gości zagranicznych. Są one wynikiem intensywnie realizowanej współpracy międzynarodowej z naukowcami oraz praktykami. Warsztaty podejmują istotne i aktualne kwestie związane z programem kształcenia, poszerzają wiedzę studentów, rozwijają ich umiejętności i kompetencje. Jako przykład można wskazać współpracę z prof. psychologii z Uniwersytetu w Kostromie (Rosja), specjalistką psychodramy i konsultantką, superwizorką, która odwiedza WPiP z otwartymi wykładami dla studentów kulturoznawstwa na temat badań poziomu stresu u studentów na różnych etapach kształcenia. Z kolei w 2018 r. na zajęciach prowadzonych przez pracownika MIKiS będzie testowana implementacja wersji angielskiej fińskiego projektu Seppo - platformy edukacyjnej seppo.io umożliwiającej realizację zajęć w postaci gier edukacyjnych w oparciu o geolokację i media mobilne realizowanych w terenie, a także w zamapowanych przestrzeniach wirtualnych (galerie sztuki, muzea, etc.).
- prowadzenie zajęć w językach obcych. Na podstawie przeprowadzonej weryfikacji umiędzynarodowienia procesu kształcenia na ocenianym kierunku należy pozytywnie ocenić działania Jednostki w kierunku implementacji europejskich standardów kształcenia. Corocznie oferowane są studentom wykłady i moduły fakultatywne w języku angielskim podejmujące interdyscyplinarną problematykę w zakresie kulturoznawstwa. Zajęcia te mają także na celu ćwiczenie praktycznych kompetencji językowych, tj. wypowiedzi, prezentacji, esejów i przemówień. Są to między innymi takie przedmioty, jak: *Great Britain and United States for Beginners*, *How much do we know about Great Britain and the United States?* Planowane jest również wprowadzenie do programu studiów nowych przedmiotów prowadzonych w językach obcych, w planach studiów I i II stopnia w ramach modułu: *Przedmioty do wyboru z obszaru nauk humanistycznych* oraz obowiązkowa realizacja przedmiotu prowadzonego w języku obcym na studiach drugiego stopnia (specjalistyczny warsztat językowy).

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

ZO PKA ocenia, że Jednostka prowadząca kierunek kulturoznawstwo realizuje większość aspektów i elementów internacjonalizacji w ramach procesu kształcenia na tym kierunku. Mankamentem umiędzynarodowienia programu wydaje się brak zainteresowania studentów wyjazdami zagranicznymi w ramach międzynarodowych programów.

Zalecenia

1. Należy wzmóc starania o zwiększenie zainteresowania studentów kierunku kulturoznawstwo wyjazdami w ramach programu Erasmus+ poprzez oferowanie im zajęć w językach obcych oraz organizację spotkań promujących program międzynarodowej wymiany.

Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia

- 7.1. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa
- 7.2. Zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne
- 7.3. Rozwój i doskonalenie infrastruktury

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

7.1.

Kierunek prowadzony jest w dwóch oddalonych od siebie obiektach, w zabytkowym budynku Wydziału Filologicznego, który znajduje się w centrum miasta, oraz w budynku WPiP usytuowanym na jego obrzeżach. W pierwszym z budynków Instytut ma do dyspozycji 3 sale wykładowe (dwie na 30 i jedną na 40 miejsc), jedno laboratorium komputerowe wyposażone w 15 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu i siecią lokalną, posiadających system operacyjny Windows, oprogramowanie sieciowe Novell, Pakiet MS Office 2007 (Word, PowerPoint, Excel, Access, FrontPage) oraz pokoje pracowników, w których mogą odbywać się zajęcia seminaryjne. W każdej sali znajduje się rzutnik multimedialny, jedna z nich dodatkowo wyposażona jest w sprzęt Audio-Video.

W razie potrzeby zajęcia mogą być zaplanowane w 5 innych salach znajdujących się w obiekcie (zróżnicowanych pod względem ilości miejsc: 3 sale na 30 osób, 1 sala na 40 osób, 1 na 50 osób i 1 na 70 osób oraz w auli na 200 osób wyposażonej w projektor multimedialny i nagłośnienie). W budynku drugim, będącym w dyspozycji WPiP, zajęcia na kierunku są prowadzone w salach - pracowniach (w pracowni teatralnej z oświetleniem, lustrami, rzutnikiem multimedialnym, ekranem, nagłośnieniem i zapleczem scenicznym, przeznaczonej do zajęć o charakterze performatywnym; w pracowni plastycznej wyposażonej w sztalugi; w pracowni muzycznej z pianinem i odpowiednim sprzętem nagłośniającym oraz w dwóch pracowniach komputerowych, w których komputery wyposażone są m.in. w system operacyjny Windows 10, oprogramowanie graficzne Open Source do edycji dźwięku, obrazu i wideo. Zajęcia warsztatowe mogą również odbywać się w nowoczesnej auli o amfiteatralnym układzie, posiadającej dużą scenę, nowoczesne nagłośnienie i oświetlenie, co jest przydatne do prezentowania realizowanych w ramach warsztatów projektów (produkcji widowisk i ich organizacji w odpowiednich przestrzeniach).

Wielkość, wyposażenie i liczba tych pomieszczeń są odpowiednie do realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku.

W holu budynków, w których odbywają się zajęcia, znajdują się oprócz stanowisk komputerowych punkty gastronomiczne, bistro, kawiarnie oraz strefy odpoczynku dla studentów. W budynku WPiP wygospodarowano pomieszczenie na pokój przeznaczony dla matek z dziećmi.

W budynku WF, mimo utrudnień wynikających z jego zabytkowego charakteru, postarano się o rozwiązania ułatwiające dostęp osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi na poziomie parteru oraz na I piętrze (platforma i winda od strony Wydziału Historyczno-Socjologicznego;

podjazd dla niepełnosprawnych przy wejściu głównym do budynku). Z uwagi na potrzeby osób niedosłyszących w jednej z sal zainstalowana jest pętla induktofoniczna dla osób niedosłyszących.

Budynek WPiP jest w pełni dostosowany pod względem architektonicznym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, znajdują się w nim podjazdy dla wózków, windy, 3 toalety dla niepełnosprawnych. W jednej z sal wykładowych została zainstalowana pętla induktofoniczna, pozwalająca osobom niedosłyszącym na lepszą jakość słyszenia.

7.2.

Międzywydziałowy Instytut Kulturoznawstwa i Sztuki UwB, organizujący pracę dydaktyczną na kierunku kulturoznawstwo, dysponuje zbiorami bibliotecznymi dostępnymi w Bibliotece Głównej UwB, która posiada Kolekcję Humanistyczną, liczącą ogółem 595 353 jednostek woluminów (druków zwartych, czasopism i zbiorów specjalnych) oraz w Bibliotece Wydziału Pedagogiki i Psychologii, w której zasobach bibliecznych znajduje się piśmiennictwo polskie i zagraniczne z zakresu kulturoznawstwa, pedagogiki, psychologii, socjologii, filozofii, kultury i sztuki. Aktualność, zakres tematyczny i zasięg językowy tych zasobów jest w pełni dostosowany do potrzeb wynikających z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, umożliwia studentom właściwe przygotowanie nie tylko do zajęć, ale również do badań naukowych i uczestnictwo w badaniach. Biblioteka Wydziałowa umożliwia dostęp do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki (Web of Science, Science Direct, Czasopisma Springer, EBSCO Publishing – pakiet podstawowy, Journal Citation Reports, Conference Proceedings Citation Index), Podlaskiej Biblioteki Cyfrowej oraz baz testowanych. Wykaz publikacji znajdujących się w tych bibliotekach związanych z kierunkiem kulturoznawstwo oraz wykaz pełnotekstowych baz danych, do których mają dostęp zarówno pracownicy, jak i studenci tego kierunku, zawierają katalogi biblieczne w wersji kartkowej i elektronicznej. Studenci kulturoznawstwa mogą także korzystać z księgozbioru Kolekcji Humanistycznej oraz zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej z zakresu historii, filologii, sztuki i prawa. Biblioteka Uniwersytecka dysponuje przestronną czytelnią dostosowaną do potrzeb pracy indywidualnej studenta i oferującą dostęp do materiałów dydaktycznych także bezprzewodową siecią internetową. Zapewnia studentom dostęp niemal do wszystkich publikacji wskazanych w sylabusach zajęć w postaci papierowej bądź elektronicznej. Uzupełnieniem zbiorów bibliecznych są skrypty do poszczególnych zajęć i materiały dydaktyczne przygotowane przez pracowników i udostępniane w repozytorium UwB. Część materiałów potrzebnych w procesie kształcenia na kierunku kulturoznawstwo jest dostępna dla studentów na e-learningowej platformie *black board*, która zapewnia do nich natychmiastowy dostęp. Repozytorium Uniwersytetu w Białymstoku zapewnia doktorantom i pracownikom naukowym autoarchiwizację dorobku naukowego i dostęp do publikacji w trybie Open Access.

Biblioteka, podobnie jak cała uczelnia, umożliwia korzystanie ze swoich zasobów osobom z niepełnosprawnościami. W bibliotece znajduje się stanowisko komputerowe wyposażone w specjalistyczne oprogramowanie umożliwiające korzystanie z zasobów bibliecznych osobom słabowidzącym. Wyposażone jest ono w zestaw komputerowy ze specjalnym programem umożliwiającym dowolne powiększanie zawartości ekranu, syntezy mowy zapewniający funkcję audiodeskrypcji oraz odczyt tekstów. W skład zestawu wchodzi także specjalna klawiatura z powiększonymi klawiszami ułatwiająca korzystanie przez studentów niedowidzących lub niepełnosprawnych ruchowo, kamera/powiększalnik podłączona do monitora komputerowego, przenośna lupa elektroniczna z regulowanym powiększeniem i zmianą kontrastu, przenośny czytnik audiobooków z audiodeskrypcją i syntezy mowy.

Na potrzeby użytkowników niepełnosprawnych przeznaczone jest urządzenie wielofunkcyjne do reprografii materiałów bibliecznych. Studenci mogą także w razie potrzeby wypożyczyć

urządzenia przenośne (powiększalniki, maszyny do pisania brajlem). Osoby z niepełnosprawnością rąk mają możliwość korzystania z klawiatury z powiększonymi klawiszami oraz nakładki zapobiegającej omyłkowemu wciśnięciu klawiszy, a także korzystania z urządzenia umożliwiającego obsługiwanie komputera bez użycia rąk (mysz sterowana głową). W bibliotece znajduje się także kserokopiarka, z której korzystają m.in. studenci niepełnosprawni.

7.3.

Jednostka monitoruje i stale doskonali infrastrukturę dydaktyczną i naukową oraz system biblioteczno-informacyjny, zapewniając udział studentów w tych procesach. Studenci wyrażają opinię na temat bazy dydaktycznej podczas ewaluacji zajęć, a pracownicy naukowo-dydaktyczni zgłaszają ewentualne potrzeby w zakresie uzupełnienia księgozbioru w bibliotece. Przy zakupie tych publikacji, polskich i zagranicznych, uwzględnia się aktualny zakres kształcenia oraz prowadzonych w Jednostce badań naukowych. Problematyka wyposażenia dydaktycznego sal podejmowana jest podczas zebrań pracowników z dyrekcją MIKiS. Jednostka ma zdiagnozowane potrzeby w tym zakresie, dotyczy to zwłaszcza nowoczesnego sprzętu fotograficznego, niezbędnego do prowadzenia zajęć specjalizacyjnych i stara się o otrzymanie odpowiednich środków finansowych na ten cel.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Kierunek prowadzony jest w dwóch oddalonych od siebie obiektach, w których jest wystarczająca liczba sal dydaktycznych, umożliwiających realizację programu studiów. W nowoczesnym budynku Wydziału Psychologii i Pedagogiki znajduje się dodatkowo bardzo dobrze wyposażona sala teatralna, w której mogą odbywać się warsztaty teatralne. Odpowiednio wyposażona pracownia umożliwia prowadzenie zajęć z technologii komputerowej i komunikacji w mediach cyfrowych.

Zakres tematyczny oraz zasięg językowy zasobów bibliotecznych, informacyjnych oraz edukacyjnych odpowiada potrzebom wynikającym z realizacji procesu kształcenia na ocenianym kierunku, w tym w szczególności osiągania efektów kształcenia mających na celu przygotowanie studentów do prowadzenia badań na I stopniu studiów i zapewnienie im udziału w badaniach na II stopniu studiów. Wielkość zasobów bibliotecznych dostosowana jest do liczebności studentów na ocenianym kierunku oraz planów jego rozwoju.

Jednostka jest wyposażona w programy specjalistyczne, które są wykorzystywane w procesie dydaktycznym. Pracownicy i studenci Instytutu mają możliwość dostępu do materiałów dydaktycznych znajdujących się na e-learningowej platformie *black board*, która pozwala na tworzenie zakładki dla prowadzących zajęcia i jest wykorzystywana do realizacji ćwiczeń interaktywnych w ramach prac domowych, a także do udostępniania materiałów dodatkowych (audio, video, etc.). Aktualności, elektroniczny indeks, plany studiów i rozkłady zajęć są udostępniane na stronie internetowej Instytutu.

Uczelnia zapewnia bezprzewodowy dostęp do Internetu na terenie całego uniwersytetu. Baza dydaktyczno-naukowa spełnia też wymogi przepisów BHP. UwB posiada bardzo dobre rozwiązania systemowe pomagające dostosować proces kształcenia do indywidualnych potrzeb osób niepełnosprawnych i zapewnić warunki do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia przez osoby z różnymi formami niepełnosprawności.

Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągania efektów kształcenia

8.1. Skuteczność systemu opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągania efektów kształcenia

8.2. Rozwój i doskonalenie systemu wspierania oraz motywowania studentów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

8.1.

Na podstawie informacji zamieszczonych w *Raporcie samooceny* oraz uzyskanych podczas spotkań z różnymi grupami interesariuszy, w tym w szczególności ze studentami, należy stwierdzić, że opieka i wsparcie oraz motywowanie studentów, w tym studentów z niepełnosprawnościami, do osiągania efektów kształcenia na wizytowanym kierunku są realizowane w należyty sposób. Studenci uzyskują pomoc merytoryczną od nauczycieli akademickich, którzy prowadzą zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku. W ramach ustalonych godzin konsultacyjnych studenci mają możliwość bezpośredniej rozmowy z prowadzącym zajęcia. Konsultacje, w przypadku każdego pracownika, odbywają się co najmniej raz w tygodniu przez minimum dwie godziny. Zdaniem studentów, taki wymiar godzinowy jest adekwatny do ich potrzeb. Studenci mają ponadto możliwość indywidualnego umówienia się z prowadzącym poza wyznaczonymi godzinami konsultacyjnymi, w przypadku, gdy nie mogą zgłosić się w wyznaczonym terminie konsultacji. Studenci na pierwszych zajęciach uzyskują informacje na temat zasad oceniania, uzyskiwania zaliczeń oraz przeprowadzania egzaminów.

Na spotkaniu z ekspertem PKA studenci wysoko ocenili pracę dziekanatu i administracji wydziałowej. Podkreślili, że wydział zapewnia im skuteczną i kompetentną obsługę administracyjną w zakresie spraw związanych z procesem dydaktycznym. Ponadto ocenili godziny otwarcia dziekanatu jako odpowiadające ich potrzebom. W razie konieczności studenci mogą korzystać z pomocy pracowników dziekanatu również poza godzinami jego otwarcia lub za pomocą narzędzi komunikowania na odległość.

Na wydziale działa Koło Naukowe „KulStruktura”. Celem działalności Koła jest poszerzanie wiedzy oraz świadomości na temat szeroko rozumianej kultury wśród studentów Uniwersytetu, a także promowanie postaw zaangażowania i aktywności organizacyjnej. Swoją misję Koło realizuje poprzez organizowanie różnego rodzaju projektów. Przedstawiciele Koła podczas spotkania z ZO PKA docenili wsparcie pracowników naukowych i dydaktycznych uczelni w zakresie prowadzonej działalności. Członkowie Koła w celu należytej realizacji swych zadań korzystają z udostępnionych pomieszczeń oraz ze wsparcia finansowego ze strony władz Wydziału. Przedstawiciele angażują się w rekrutację nowych członków, prezentując ofertę koła podczas spotkań ze studentami oraz umieszczając stosowne informacje na stronie internetowej i portalach społecznościowych.

Studenci określili sposób rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków jako przejrzysty i skuteczny. W sytuacjach konfliktowych mogą zgłaszać swoje uwagi i prośby do Władz Wydziału. Podkreślili przychylną i życzliwą postawę Prodziekana do spraw studenckich, który pomaga rozwiązać zdecydowaną większość problemów. Mogą również liczyć na pomoc ze strony samorządu studentów.

Podczas spotkania z ZO PKA studenci zaznaczyli, że mogą korzystać z szerokiej oferty Biura Karier, które w ciągu roku akademickiego organizuje szereg warsztatów i szkoleń.

Studenci zwrócili także uwagę na praktyczny wymiar studiów oraz pomoc uczelni we wchodzeniu na rynek pracy. Studenci uczestniczą w zajęciach terenowych, które dają im możliwość zdobywania praktycznych umiejętności. Ponadto chętnie korzystają z szerokiej oferty praktyk w instytucjach państwowych zlokalizowanych na terenie Białegostoku. Biuro Karier na swojej stronie internetowej publikuje ofertę praktyk studenckich i staży, jednakże studenci zwrócili uwagę na konieczność wzbogacenia oferty Biura o praktyki i staże zagraniczne. Co roku około 70% studentów realizując praktyki, korzysta z oferty prezentowanej przez Biuro. Biuro Karier

w zakresie aktywności promujących swoją działalność wśród studentów organizuje spotkania otwarte, umieszcza stosowne informacje na stronie internetowej, a także współpracuje z wydziałowym samorządem studentów.

Studenci ocenianego kierunku mogą liczyć na kompleksową i skuteczną pomoc z systemu pomocy materialnej w postaci stypendiów. O możliwościach wsparcia studenci informowani są za pośrednictwem strony internetowej. Mogą również uzyskać niezbędne informacje poprzez bezpośredni lub elektroniczny kontakt z pracownikami administracji. Z punktu widzenia studentów kryteria systemu pomocy materialnej są przejrzyste i ogólnodostępne.

8.2.

Studenci dwa razy w roku mają możliwość dokonania oceny nauczycieli akademickich, ich przygotowania do zajęć, infrastruktury uczelnianej oraz pracowników administracji poprzez wypełnienie anonimowych, elektronicznych ankiet ewaluacyjnych, udostępnianych studentom podczas ostatnich zajęć w semestrze. Studenci ocenianego kierunku nie mają świadomości wpływu ich ocen na dokonywanie zmian na podstawie informacji wskazanych w ankietach. Nie uzyskują informacji zwrotnych na temat wyników dokonanych ocen. Udział studentów w procesie doskonalenia systemu wspierania i motywowania studentów jest zapewniony przez przedstawicielstwo w organach odpowiedzialnych za jakość kształcenia. Do zadań tego organu należy m.in. analizowanie wyników ankiet ewaluacyjnych.

Uzasadnienie, z uwzględnieniem mocnych i słabych stron

Uczelnia i Jednostka prowadząca kierunek kulturoznawstwo wypracowały skuteczny system opieki i wspierania oraz motywowania studentów do osiągnięcia efektów kształcenia. Studenci ocenianego kierunku znajdują wsparcie przede wszystkim ze strony wykładowców, którzy poza zajęciami są dostępni w godzinach konsultacji lub w innym uzgodnionym terminie. W procesie organizacji studiów pomocni są pracownicy dziekanatu, także poza godzinami wyznaczonymi do obsługi studentów. Większość spraw administracyjnych studenci mogą załatwiać drogą elektroniczną. W sytuacjach konfliktowych studenci znajdują wsparcie ze strony władz Jednostki oraz Prodziekana do spraw studenckich bądź samorządu studenckiego. System pomocy materialnej działa sprawnie i w sposób przejrzysty. Raz w roku studenci oceniają w ankietach elektronicznych sposób pracy administracji oraz infrastrukturę, lecz nie otrzymują informacji zwrotnej o wynikach ankiet i podjętych działaniach.

Zalecenia

Należy zadbać o dostarczenie studentom informacji zwrotnej o wynikach ankiet oceniających administrację i infrastrukturę oraz o działaniach podjętych w ich wyniku, np. zamieszczając komunikat na stronie internetowej wydziału.

5. Ocena dostosowania się jednostki do zaleceń z ostatniej oceny PKA, w odniesieniu do wyników bieżącej oceny

Kierunek kulturoznawstwo prowadzony w Uniwersytecie w Białymstoku był po raz pierwszy oceniany przez PKA.